

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMEN ADAYLARININ
MÜKEMMELİYETÇİLİK DÜZEYLERİNİN AKADEMİK
BAŞARILARINA ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emine KUTLU

**TRABZON
Ağustos, 2022**

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMEN ADAYLARININ
MÜKEMMELİYETÇİLİK DÜZEYLERİNİN AKADEMİK
BAŞARILARINA ETKİSİ**

**Emine KUTLU
ORCID: 0000-0002-2664-5654**

**Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce Yüksek Lisans Unvanı
Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Seda LİMAN TURAN
ORCID: 0000-0001-6920-6558**

**TRABZON
Ağustos, 2022**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarından bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı” ile tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Emine KUTLU

12 / 08 / 2022

ÖN SÖZ

İnsan dünyadaki varlığı başladığı andan itibaren temel ihtiyaçlarının yanı sıra ruhsal ihtiyaçlarını karşılamak için de çaba sarf etmektedir. Yaşadığı ortamı keşfetme, keşfettiklerini hayatına adapte etme ve farklı insanlarla iletişime geçerek kendini geliştirmeye çalışma amacı olan insan kendini gerçekleştirme sürecinde kendini, kendinden önce yaşamış olan toplumu ve yaşadığı ortamı anlamlandırabilmek adına sanata başvurmaktadır. Ayrıca sanat, insan yaşamında geçmiş toplumları anlamlandırıp gelecek nesillere yol gösterebilecek gerekli iletişimi sağlayan bir köprü görevi görmektedir. İletişimi sözel olmaktan çıkaran sanat, dilsel farklılıkları yok sayarak evrensel ortak bir dil ortaya koymaktadır. Bu evrensel dil ile birlikte insan farklılıkları özümsemekte, her an göz önünde olup görünmeyen değerleri aydınlatmaktadır. Bu bağlamda insanın iç dünyasına ışık tutan sanat, insanın tutum ve davranışlarını doğru şekilde değerlendirilmesine de olanak sağlamaktadır. İnsanın tutum ve davranışlarını etkileyen ve şekillendiren birçok etmen bulunmaktadır. Bu etmenlerden biri de mükemmeliyetçilik. Mükemmeliyetçilik algısı olan insan, kendisi veya çevresindeki insanlar için belli standartlar koyarak başarı elde etmek istemektedir. Mükemmeliyetçilik tek boyutlu bir yapıdan ziyade çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Yani insanları olumlu veya olumsuz anlamda etkileme potansiyeli taşımaktadır. Bu haliyle mükemmeliyetçilik, bireyin psikolojisini ve yaşam tarzını etkilemekte, kendine düzen kurma ve belli standartlara erişme amacı için zemin hazırlamaktadır. Bu bağlamda toplumun gelişip çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmasını arzulayan bireyler, geleceğe yatırım olarak gördükleri çocuklarının eğitime önem vermektedir. Bunun için de farklı yöntem ve tekniklere başvurumaktadırlar. Böylece tek düze, alışılmışı tekrar eden bir eğitim anlayışından ziyade; yenilik ve farklılıkları gözetken bir eğitim sisteminin daha verimli olup, bununda ancak sanatla kaynaştırılmış bir eğitim sistemi ile sağlanacağı kanısı savunulmaktadır. Başarı, düzen ve standartlarına erişmek isteyen insan yaşadığı toplumda, özellikle de eğitim sistemi içerisinde başkalarının başarı ve standartları ile karşılaştırılmaktadır. Bu rekabetçi tutumu içerisinde barındıran insan akademik başarısına mükemmelle erişme çabası bakımından fazlaca anlam yüklemektedir. Özellikle görsel sanatlar alanında eğitim alan insanlarda bu yüksek hedef belirleme ve mükemmel olma çabası fazlaca kendini göstermektedir. Bu amaçla görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkide, farklı değişkenlerin etkisinin olup olmadığı araştırılmak istenmektedir.

Araştırmanın ortaya koyuluş sürecinde bütün bilgi, birikim ve ilgisini esirgemeyen, tez konumun belirlenmesi ve geliştirilmesinde, tezimin her aşamasında çok önemli katkıları olan,

Lisans ve Yüksek lisans eğitimim boyunca öğrencisi olduğum, değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Seda LİMAN TURAN'a emeklerinden ve katkılarından ötürü teşekkür ederim. Ayrıca anketleri uygulama aşamasında bana yardımcı olan, bilgi ve birikimleri ile katkı sağlayan değerli hocam Arş. Gör. Zümrüt ŞEN'e ve çalışmamda anketlere gönüllü olarak katılan tüm öğretmen adayı arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca her daim yanımda olan, varlığı ile bana güç veren, resim ve sanat alanına yönelmemi, bu alanda eğitim almamı sağlayan ve karşılaştığım her zorlukta maddi manevi desteklerini benden esirgemeyen değerli annem Fatma KUTLU'ya, babam Erkan KUTLU'ya ve hayatımın her anında yanımda olan varlıklarından gurur duyduğum sevgili kardeşlerim Kader KUTLU ve Samet KUTLU'ya sonsuz teşekkür ederim.

Ağustos, 2022

Emine KUTLU

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iv
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
TABLOLAR LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
1. GİRİŞ	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	2
1. 1. 1. Araştırmanın Alt Amaçları.....	3
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	3
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
1. 4. Araştırmanın Varsayımları	4
1. 5. Tanımlar.....	4
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	5
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	5
2. 1. 1. Sanat.....	5
2. 1. 2. Yaratıcılık.....	7
2. 1. 3. Sanat Eğitimi	9
2. 1. 3. 1. Türkiye’de Görsel Sanatlar Eğitimi.....	12
2. 1. 4. Mükemmeliyetçilik	14
2. 1. 4. 1. Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik Algısının Bireye Yansımaları	16
2. 1. 4. 2. Olumlu Mükemmeliyetçilik Algısı.....	17
2. 1. 4. 3. Olumsuz (Nevrotik) Mükemmeliyetçilik Algısı	19
2. 1. 5. Akademik Başarı	20
2. 1. 6. Mükemmeliyetçilik Düzeyinin Akademik Başarıya Etkisi.....	21
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu	24
3. YÖNTEM.....	26
3. 1. Araştırma Modeli	26

3. 2. Araştırma Grubu	26
3. 3. Verilerin Toplanması	27
3. 3. 1. Veri Toplama Araçları	27
3. 3. 1. 1. Demografik Bilgi Formu	27
3. 3. 1. 2. Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (ÇBMÖ).....	28
3. 3. 2. Veri Toplama Süreci	28
3. 4. Verilerin Analizi	29
4. BULGULAR	30
4. 1. Birinci Alt Amaca Yönelik Bulgular	30
4. 2. İkinci Alt Amaca Yönelik Bulgular	30
4. 3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular.....	31
4. 4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular	31
4. 5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Bulgular	32
5. TARTIŞMA.....	33
5. 1. Birinci Alt Amaca Yönelik Tartışma.....	33
5. 2. İkinci Alt Amaca Yönelik Tartışma.....	35
5. 3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Tartışma	36
5. 4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Tartışma	38
5. 5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Tartışma	38
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	42
6. 1. Sonuçlar	42
6. 1. 1. Birinci Alt Amaca Yönelik Sonuç	42
6. 1. 2. İkinci Alt Amaca Yönelik Sonuç	42
6. 1. 3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Sonuç	42
6. 1. 4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Sonuç.....	42
6. 1. 5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Sonuç	43
6. 2. Öneriler	43
6. 2. 1. Araştırmanın Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	43
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	43
7. KAYNAKLAR.....	45

8. EKLER	52
9. ÖZGEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	58

ÖZET

Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Mükemmeliyetçilik Düzeylerinin Akademik Başarılarına Etkisi

Bu araştırmada, görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerini belirlemek amacıyla , Hewitt ve Flett (1991) tarafından geliştirilen ve Oral (1999) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “*Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği*” kullanılmış, elde edilen bulgular öğrencilerin yılsonu başarı ortalamaları ile karşılaştırılmıştır. Ölçek 2021-2022 eğitim öğretim yılında Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim- İş Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 1. 2. 3. ve 4. sınıf düzeyindeki 91 görsel sanatlar öğretmen adayına uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 23.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Gruptaki sayılar göz önüne alınarak, bağımlı değişken olan kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile değişkenler arasındaki ilişkiler non-parametrik teknikler ile incelenmiştir. Bu doğrultuda veri analizinde tanımlayıcı istatistik, Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis teknikleri kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin yüksek olduğunu göstermiştir. Öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile cinsiyet, sınıf ve yaş değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmemiştir. Aynı şekilde mükemmeliyetçilik ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Elde edilen sonuçlarda yurt içi ve yurt dışı alan yazında araştırmayı destekler nitelikte çalışmalar bulunurken, zıt görüşlerdeki çalışmalar da bulunmaktadır. Bu durum tartışma bölümünde detaylı olarak ele alınmıştır. Elde edilen sonuçlardan hareketle ileride yapılacak araştırmalar için bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar, Mükemmeliyetçilik, Akademik Başarı

ABSTRACT

The Effect of Perfectionism Levels of Visual Arts Teacher Candidates on their Academic Achievement

In this study, it was aimed to examine the relationship between the perfectionism levels of visual arts teacher candidates and their academic success. In this context, the research was carried out with the quantitative research method. Questionnaire technique was used as a data collection tool. The research data were collected by comparing the perfectionism levels of the teacher candidates and the findings obtained with the students' end-of-year achievement averages of the "Multidimensional Perfectionism Scale" developed by Hewitt and Flett (1991) and adapted into Turkish by Oral (1999). The scale was applied to 91 visual arts teacher candidates at the 1st, 2nd, 3rd and 4th grades studying at Trabzon University Fine Arts Education Department of Painting and Business Education in the 2021-2022 academic year. The data obtained in the study were analyzed with SPSS 23.0 package programs. Considering the numbers in the groups, the relationships between the dependent variable, self-directed perfectionism, and the variables were examined using non-parametric techniques. In this direction, descriptive statistics, Spearman Brown Rank Correlation Coefficient, Mann Whitney U and Kruskal Wallis techniques were used in data analysis.

The findings obtained in the study showed that visual arts teacher candidates have high levels of perfectionism. No significant correlation was observed between the perfectionism levels of teacher candidates and the variables of gender, class and age. Likewise, no significant relationship was found between perfectionism and academic achievement. While there are studies that support the research in the domestic and international literature, there are studies with opposite views. This is discussed in the discussion section. Based on the results obtained, some suggestions were made for future studies.

Keywords: Visual Arts, Perfectionism, Academic Success

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Katılımcılara Ait Bazı Demografik Bilgiler	26
2.	Cinsiyete Bağlı Olan Farklılıkların İncelenmesi.....	30
3.	Sınıf Düzeyine Bağlı Olan Farklılıkların İncelenmesi.....	31
4.	Yaş Faktörüne Bağlı Olan Farklılıkların İncelenmesi	32
5.	Akademik Başarıya Bağlı Olan Farklılıkların İncelenmesi	32

KISALTMALAR LİSTESİ

ÇBMÖ : Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

TDK : Türk Dil Kurumu

Çev. : Çeviri

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences

Ss : Standart Sapma

f : Frekans

% : Yüzde

n : Örneklem/ gruptaki örneklem sayısı

Min : Minimum

Maks : Maksimum

Ort : Ortalama

p : Anlamlılık düzeyi

r : Pearson korelasyon katsayısı

1. GİRİŞ

Tarih boyunca insan, sürekli değişim içinde olmuş ve bu değişim ile birlikte hızlı bir ilerleme kaydetmiştir. Bu ilerleme insanoğlunun bulunduğu her alanda karşımıza çıkmaktadır. Özellikle konfor alanını belli bir düzene getirmek, istek, beklenti ve ihtiyaçlarını rahatça karşılayabilmek amacı insanların sürekli gelişim göstermesine sebep olmuştur (Özbek, 2018). Bu amaç doğrultusunda farklı araçlar ile amaçlarına ulaşma gayretinde olan birey, eski çağlarda büyüsel bir nitelik yüklediği sanatı dünyaya farklı gözlerle bakabilmek ve anlamlandırabilmek, sorunlarına yaratıcı, özgün çözüm yolları bulabilmek için kullanmaya başlamıştır. Ayrıca birey kendi iç dünyası ile bağlantı kurabilmek ve kendini gerçekleştirebilmek için sanatı bir köprü olarak kullanmıştır.

Bireyin iç dünyasını şekillendiren ve davranışlarına yansıyan belli özellikler vardır. “Merak ve bilme dürtüsü ile başlayan, dış dünyaya açık, her türlü iletişime hazır olma durumu ile bireyin içsel özgürlüğü, bağımsızca, ait olduğu gruba bağlı ve bağımlı olmadan düşünebilmesi, yeni düşüncelere karşı hoşgörölü, yapıcı eleştirilerde bulunması...” (San, 2019, s. 18) gibi özellikler yaratıcı bireyi tanımlamaktadır. Bu tip bireyler kendi öz benliklerini farkına varma, kuvvetli ve kuvvetsiz taraflarını bilme ve potansiyellerini ortaya çıkarabilme adına sürekli bir efor sarf etmektedirler. Bu kapsamda her bireyin gösterdiği tutum ve davranışların aynı değildir ve yaşam koşulları, standartları da insanları etkilemektedir (Yeşilyaprak, 2019). Bireyin tutum ve davranışlarını etkileyen birçok etmen bulunmaktadır.

Tutum ve eylemlerimize etki eden önemli özelliklerden biri de mükemmeliyetçilik. Bu tip bireyler öz benliklerinin kontrol noktalarına erişmiş ve sınırları belli bir durumda başarı elde etme potansiyeli taşımaktadırlar. Mükemmeliyetçilik tek boyutlu bir yapıdan ziyade çok boyutludur ve kişiyi hem olumlu hem olumsuz yönde de etkileyebilmektedir. Bu anlamda deneyimi de kullanarak, farklı ve özgün izler bireyin yaşamı ile özdeşleştiği noktada birey olumlu mükemmeliyetçiliğe ulaşabilmektedir (Benk, 2006). Olumsuz mükemmeliyetçiliğe sahip bireyler ise kendilerine ulaşılması kolay olmayan fazlaca kapasitesinin üzerinde ölçütler belirlemekte ve bunu sadece kendileri için değil çevrelerindeki bireyler için de yapmaktadırlar. Bu ölçütlere erişilememesi durumunda kendine ve çevresindeki bireylere merhamet göstermeme ve mutlu olmama gibi eğilimler göstermektedirler (Ünal, 2013). Bu doğrultuda mükemmeliyetçiliğin bireyin hayatının her alanında önemli bir yere sahip olduğu görölmektedir.

Birey var olduğu günden itibaren kendi potansiyelini ortaya koyma düşüncesiyle beraber düzensizlikten kurtulma ve sabit bir düzen kurma gayretinde bulunmuştur. Bu düzen içerisinde belli kurallar barındıran standartlar geliştirmiştir. Bu standartların ilk insanlara kadar dayandığı

düşünülmektedir (Özsoy, 2015). Ayrıca insanların bu denli düzen ve standart geliştirme çabası bir nevi bireyin kendisini ve yaşadığı toplumu belli kalıplara koyma gayretinin mükemmele ulaşma arzusundan kaynaklandığını ifade etmek mümkündür. Bu doğrultuda geçmişteki insanların eğitime gereksinim duyması da anlaşılabilmektedir. Geçmişte bireyler yaşadıkları toplumları refah düzeyine çıkarabilmek için geleceğe yatırım olarak gördükleri çocuklarının eğitimlerine çokça önem vermişlerdir (Baltacı & Eker, 2019). Bunun içinde her toplum, toplumsal ve evrensel ihtiyaç ve beklentilerine ulaşabilmek adına eğitimde farklı yöntem tekniklere başvurmuştur.

Eğitimde tek düze alışılmış metot kullanımının toplumu ilerletmeyeceği, aksine olduğu yerde saymasına neden olacağını fark etmiş olan insanlar; ilerlemeye ve modern zamana uyum sağlamanın en önemli yollarından olan eğitime önem vermişlerdir. Bu anlamda konum ve zaman ayırt etmeksizin gelişebilen, öğrenme ihtiyacını karşılayabilen, olumlu-olumsuz fikir sunabilen ve araştırma, sorgulama yeteneği gelişmiş kişilere talebin çoğalmasıyla yenilikçi eğitim anlayışını ortaya çıkarmışlardır. (Erkan, 2019). Bu fikirler ve sorgulamalar kasıtlı veya kasıtsız olarak sanatla iç içe geçmiş bir haldedir. Çünkü sanat insanın bedensel ve ruhsal ihtiyaçlarına cevap veren bir olgudur (Alakuş & Mercin, 2011). Bu haliyle sanat, eğitiminin eksik yönlerini gidererek insanın kendini gerçekleştirmesine olanak sağlamaktadır.

Kendini gerçekleştirme sürecinde “kişi kendi başarılarını, ulaşmak istediği hedeflerle karşılaştırdığı gibi, aynı toplumda yaşayan diğer kişilerin başarıları ile de karşılaştırmaktadır. Başarının değerlendirilmesinde kişinin beklentilerine ne kadar cevap verdiği önemlidir” (Coşkunsu-Başer, 2007, s. 6). Bu da bireyin, bulunduğu var olan normal hayatının içerisinde belli hedef ve düzene erişebilmek için sürekli bir rekabet içerisinde olduğunu göstermektedir. Bu durum bireyde devamlı başarı elde etme güdüsünü ortaya çıkarmaktadır. Okul hayatın bir parçası olduğundan, birey başarı elde etme tutumunu derslerine yansıtarak akademik başarı elde etmeye çalışmaktadır. Özellikle görsel sanatlar alanında eğitim alan bireylerde yüksek hedef belirleme ve mükemmel olma çabası fazlaca kendini göstermektedir. Bu kapsamdan hareketle görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin kişiye yansımaları ve akademik başarılarına etkisinin ortaya çıkarılmasının önem taşıdığı düşünülmektedir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin belirlenmesi ve akademik başarılarına etkisinin farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır.

1. 1. 1. Araştırmanın Alt Amaçları

1. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları ne düzeydedir?
2. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri cinsiyet faktörüne bağlı olarak farklılık göstermekte midir?
3. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları sınıf düzeyine bağlı olarak farklılık göstermekte midir?
4. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları yaş faktörüne bağlı olarak farklılık göstermekte midir?
5. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Geleceğimizi emanet edeceğimiz görsel sanatlar öğretmen adaylarının, karşılaştıkları olaylara farklı bir bakış açılarıyla bakabilmeleri, kendine güvenen ve inanan, kendine ve çevresine saygılı, öz benliklerinin farkında ve potansiyelinin sınırlarını bilen bireyler olabilmeleri ve bu özelliklere sahip nesiller yetiştirebilmeleri adına önemlidir. Araştırmanın görsel sanatlar alanında eğitim alan öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerini bireye olumlu olumsuz yansımalarını ve kişinin mükemmeliyetçilik algısını ortaya koyacağı düşünülmektedir. Bu nedenle görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerini tespit etmek olumsuz durumların yaşanmaması ve sağlıklı bir eğitim ortamı oluşturabilmeleri yönüyle önem taşımaktadır. Ayrıca Görsel Sanatlar alanında yapılan araştırmalara bakıldığında yurtdışında konu ile ilgili birçok araştırma olmasına rağmen ülkemizde mükemmeliyetçilik değişkeni başlığı altında yapılan araştırmaların az olduğu görülmektedir. Ayrıca araştırmanın görsel sanatlar alanında mükemmeliyetçilik değişkeninin akademik başarıya etkisinin incelenmesi başlığı altında bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu kapsamda bireysel farklılıklardan ve iç dünyadan fazlaca etkilenen görsel sanatları, bireyin mükemmeliyetçilik tutumlarından ayırıştırarak düşünmek pek mümkün görülmemektedir. Bu sebeple bu iki kavram arasındaki ilişkiyi ortaya koymak önem arz etmektedir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde Trabzon Üniversitesi'nde eğitim alan Resim- İş Öğretmenliği Anabilim Dalı 1. 2. 3. ve 4. Sınıf düzeyindeki 91 öğretmen adayını kapsamaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler “demografik bilgi formu” ve “Çok Boyutlu

Mükemmeliyetçilik Ölçeği” nin alt ölçeği olan “Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik” boyutunun 15 maddesi ile sınırlandırılmıştır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılan Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının kullanılan ölçek maddelerini samimiyetle cevapladıkları ve bulguların irdelenmesinde kullanılacak yöntemin amaca uygun olduğu varsayılmaktadır.

1. 5. Tanımlar

Mükemmeliyetçilik: Bireylerin kapasitesinin üzerinde ölçütler belirleyip ve bu amaca erişememesi durumunda kendine anlayış göstermemesi ve mutlu olmaması durumudur (Ünal, 2013).

Kendine yönelik mükemmeliyetçilik: Birey, öz benliğinin kontrol noktasını edinmiş ve kendisine sınırları belli bir durumda üst düzey başarı elde etmeye çalışması durumudur.

Başkasına yönelik mükemmeliyetçilik: Bireyin kendisine uyguladığı mükemmeliyetçilik tutumunu çevresindeki insanlardan üst düzeyde başarı elde etmelerini beklemesi durumudur.

Sosyal olarak belirlenen mükemmeliyetçilik: Bireyin içinde yaşadığı toplum tarafından belirlenen kıstaslara erişmeye çalışması durumudur.

Olumlu mükemmeliyetçilik: Bireyin kendi potansiyelini bilerek, erişebileceği düzeyde ölçütler belirleyip bu doğrultuda ilerlemesi ve mutlu olması durumudur.

Olumsuz (Nevrotik) mükemmeliyetçilik: Bireyin kendisine kapasitesinin üzerinde erişemeyeceği düzeyde ölçütler belirleyip bu doğrultuda ilerlerken stresli ve aşırı kaygılı olması ve bu ölçütlere ulaşamadığı durumda mahvolmuş ve yitik hissetmeleri durumudur.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

2.1.1. Sanat

İlk çağlardan itibaren sanat, insanoğlunun bulunduğu her yerde karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde büyüsel bir araç olarak kullanılan sanatın, mağara duvarlarının ücra köşelerine ruhları tutup, koruyacağı düşüncesi ile yapıldığı düşünülmektedir. Dönemin insanları avcılıkla yaşamlarını sürdürdüklerinden avlayacakları hayvanların çizimlerini yaptıklarında daha kolay bir av süreci yaşayacakları düşüncesi hâkimdir. Aynı zamanda sanatla uğraşmak toplumun bir kesimine yani “büyücü-ressamlar” a atfedilmiş bir roldür (Üstünipek & Üstünipek, 2012). Zamanla bu durum değişmiş ve sanat sadece bir kesime değil toplumun her noktasında farklı amaçlar doğrultusunda icra edilen bir hale gelmiştir.

İnsanlar hayatın anlamını keşfedebilmek, yaşanılan ortamı canlı ve renkli kılabilmek adına sanata ihtiyaç duymaktadırlar. Bireyin yaşamı canlandırma düşüncesi kendini ifade etme dürtüsünü meydana getirmiştir. Böylece sanat, insanın psikoloji, fizyoloji, akıl, hissi, bulunulan an, yeri ve hayattaki durumlar arasında bağ kurmasını sağlamıştır (Özsoy, 2015). Nitekim sanatın, bireyin düşünsel ve bedensel yapısındaki boş bir noktayı doldurarak yaşamı anlamlı bir hale dönüştürdüğü bilinen bir gerçektir (Alakuş & Mercin, 2011). Bir nevi sanat, bireyin farkındalığını arttırmasına katkı sağlayan bir kavramdır.

Toplum yaşamında bireyi anlamaya yardım eden, ruhsal ve psikolojik anlamdaki ihtiyaçlarını ortaya koyan sanatın, el ve göz koordinasyonunu temel aldığından görme, görüneni anlamlandırma, ruhu ve düşünceyi yansıtmaya, iletişim kurma gibi işlevlerinin de olduğu bilinmektedir. “Görme konuşmadan önce gelmiştir. Çocuk konuşmaya başlamadan önce bakıp tanımayı öğrenir” (Berger, 2018, s.7). Bakma genel anlamda refleksif, görme ise bireyin çevresindeki nesneleri, olayları inceleyip anlamlandırmasını sağlayan bir durumdur. Bireyin, görme işlevini kazandığı imge, yani gerçek dünyada var olan nesnelerin beyindeki görüntüsü ile düşünmeye başladığında; nesneleri birbirinden ayırt etme, farklı durumlarla bağdaştırabilme gibi sanatsal ve yaratıcı yetilere sahip olduğu görülmektedir (San, 2010). Bu durum tıpkı yeni konuşmaya başlayacak olan bir çocuğun, ilk olarak alıcı dilinin gelişip kelimeleri anlamlandırması ve ardından ifade edici dilin gelişip anlamına uygun olarak konuşması örneğine benzetilmektedir.

Görme duyusu gelişmiş, çevresine sanatsal bir bakış açısı ile bakan ve gördüklerini anlamlandırmaya çalışan birey, sanatın çok yönlü işlevinden faydalanabilmektedir. Şöyle ki sanat içinde bulunduğu toplumun kültürel, ekonomik, sosyal durumların harmanlanması ile oluşmuştur.

Sadece içerisinde var olduğu toplum değil, önceki toplumlardan ve çağdaşlarından da etkilenip gelişebileceği gibi gelecek nesillerde var olacak sanatı da etkileyip geliştirebilmektedir. Bu da sanatın tek bir yerden ziyade dünya çapında etkisinin olduğunu göstermektedir (Turani, 2014). Sanat, toplumların birbirleri ile kültür alışverişini sağlayıp, geçmiş ve gelecek arasında bir köprü işlevi görmektedir (Ayaydın, 2015). Bu doğrultuda “sanat, her yeni kuşağı bir önceki kuşağa bağlayan, dolayısıyla insanlığın sürekliliğini sağlayan önemli alanlardan biridir” (Özsoy, 2015, s. 6). Bu sayede geçmişten gelen bilgilerden daha çok haberdar olup geleceğe sağlam adımlar atabilmemize olanak sağladığı düşünülmektedir.

Sokrates’e (2019) göre asıl bilgi içten gelen bir dürtü ile akıl yürüterek ancak anlamlı, farklı ve yaratıcı fikirler ortaya çıkmakta ve bu tip düşüncelere yalnızca görerek, duyarak yani beş duyu organımızla ulaşabilmemiz mümkün görülmemektedir. Bu bağlamda Sokrates’inde belirttiği gibi “insanlara eylemlerinin uzak gelecekteki sonuçlarını ve gerçek çıkarlarını görmeleri, isteklerini eleştirmeleri, bu isteklerini kendi kendini yokluğa sürükleyen bir kargaşadan kurtarıp güdümlü ve yaratıcı bir uyum içinde uzlaştırmaları öğretilbilseydi, okumuş ve bilgili kişiler için bir ahlak düzenin sağlanmış” (Çetinoğlu, 2019, s. 8) olmasını, hatta toplumda düzen ve gelişmişliğinde aynı oranda artacağını düşünmek mümkündür. Bu durumun sanat ile anlam kazanacağı da bilinen bir gerçektir.

Sanat, farklı düşünürler ve araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Sokrates sanatı, insanlığın uğraşıp da ulaşamadığını yakalayıp, insanlığa sunması amacını taşıyan, kendi içerisinde mükemmel, kusursuz, eksiksiz ve yetersizlikten uzak (Çetinoğlu, 2019) olarak tanımlamaktadır. Ayrıca sanat, “estetik amacı olan her şeydir” (Atmaca, 2008, s. 22). Bir başka deyişle “sanat; belli kalıplar içine konulamayan ve estetik olan insan duygularını, fikirlerini ve hayallerini çeşitli şekillerde, çeşitli boyutlarda gerçekleştirme, dışa vurma ve var etme çabasıdır” (Kutup, 2010, s. 10). Bu bağlamda sanat, insanı iç dünyasındaki melankolik havadan çıkarıp, gündelik hayatta hayal edilen bir hayata ulaşılmasına yol göstermektedir (Mercin & Alakuş, 2007). Freud’da bu savları destekler niteliktedir. Ona göre sanat, insanın düşüncelerinde var olan ancak dışa vuramayacağı şeylerin tasvir edilmesidir (Ötğün, 2009). Yani birey bilinçaltını, yüceltme ve savunma mekanizmasını kullanarak ortaya çıkarmakta böylece toplum tarafından kabul edilebilir hale getirmektedir.

Sanat “bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık” (TDK, 2006) olarak ifade edilmektedir. Bir başka tanıma göre de sanat hislerin, projelerin, nadideliğin gözler önüne serilmesinde tercih edilen tekniklerin tamamı ve yaratıcılıktır (Özsoy & Mamur, 2019). Öznel bir kavram olan sanatın, herkes tarafından kabul edilen tek bir tanımının olmasını beklemek doğru olmamaktadır.

Sanat; duyu organları veya akıl yoluyla kişiye coşku hissiyatını yaşatandır. Bu his “biraz gelenekseldir, biraz ezber, adeta biraz şartlı reflekstir” (Erinç, 2009, s. 12). Aynı şekilde Guyau ise sanatın belli amaçlara ulaşmak için bir araç olarak kullanılmasından ziyade insan için bir gereklilik olduğunu vurgulamıştır (Gedik, 2017). Yine başka bir tanımda Schnasse, sanatın doğada var olandan ayrılarak daha farklı, orijinal oluşumları insana ulaştırabileceği kanısını savunmuştur (Karge, 2013). Gombrich’e göre ise “sanat” gibi bir olgu var olmamaktadır. O sadece sanatçıların var olduğunu savunmaktadır. Bu bağlamda sanat; bireye, millete ve zamana bağlı olarak farklılık arz eden bir ifadedir (Özmen, 2015).

Tolstoy’a göre “ilerlemenin iki ayağından biridir sanat. İnsanoğlu, sözcükler aracılığıyla düşüncelerini, İmgeler aracılığıyla da duygularını iletir öteki insanlara; yalnızca şimdiki değil, geçmiş ve geleceği de kapsayan bir iletişim söz konusudur” (Beyhan, 2019, s. 193). Ayrıca bireyin his ve görüşlerini farklı yöntemlerle dile getirmesidir sanat, bu haliyle de hayatı göründüğünden manalı hale getirebilmektedir (İlhan, 1994). Çünkü insan konuşarak düşüncelerini belli bir noktaya kadar açabilmektedir. Ancak sanat; bir insanın içinde bulunduğu ruh halini, topluma aidiyet veya izole edilmişlik hissini ve genel anlamda toplumun psikolojik durumunu tüm saflığıyla ortaya koyabilecek önemli yapı taşlarından biridir.

Tolstoy için sanat, “insan yaşamında bilinçli bilgiyi duygulara aktaran bir organdır” (Beyhan, 2019, s. 230) ve sanatın sadece belli bir kesimin fertlerinin ulaşabildiği bir durumdan çıkarılıp toplumun tamamına ulaştırılabildiğinde ancak o zaman insanlığın uygar ve çağının ötesinde bir hale geleceğini savunmaktadır. Bu seviyeye de ancak eğitimle ulaşılabilceğini, yetenekli veya yeteneği olmayan bireylerin kendilerini keşfedip, ifade edebilecekleri bir ortamın oluşturulmasının önemini vurgulamaktadır. Bu tanımlar ışığında sanat, kişinin düşünme becerisini ve yaratıcılık faaliyetlerini aktif hale getirmek için eğitim sistemimize dâhil edilmiştir.

2.1.2. Yaratıcılık

Yaratıcılık kavramı bireyin dünya üzerinde nefes almaya başladığı günden bu zamana kadar var olan bir kavramdır. Ancak yeniçağın başlaması ile yaratıcılık sadece sanatla ilişkilendirilmiştir. Ayrıca bu kavramın ilahi bir güç tarafından verilen yetenek ve kabiliyetten ibaret olduğu düşünülmektedir (San, 2019). Kavramsal olarak sanat ile iç içe geçmiş bir durumda olan yaratıcılık, insanlar tarafından sadece sanatçı kişiliğe sahip bireylerde bulunduğu düşünülmektedir. Bu sebeple yaratıcılığın tanımı önem arz etmektedir. İlk olarak Türk Dil Kurumu yaratıcılığı “her bireyde var olduğu kabul edilen, bir şeyi yaratmaya iten farazi yatkınlık” (TDK, 2019) olarak tanımlamaktadır. Nitekim yaratıcılıkla ilgili birçok tanım ve açıklama bulunmaktadır.

Yaratıcı düşünce; sorgulama, eleştirel düşünme, olaylara farklı bir açıdan bakabilme ve göz önünde olanı değil de daha uzak mesafede bulunan fikirlere ulaşabilme adına bir ön koşul niteliği taşımaktadır. Bununla birlikte “ilk olmak, yeni ve özgün olmaktır. Yani daha önce düşünülmemiş ve yapılmamış olanı yapmaktır... Yaratıcı kişi eskiyi yinelenemeyen, yenilikler ortaya koyabildir” (Alakuş & Mercin, 2011, s. 172). Aynı zamanda “Yaratıcılık, bireylerin daha becerikli, daha akıllı davranmak, problemleri daha kısa yollarla çözmek ve sorunları daha az olan insanlar olarak hayatlarını sürdürmek için kullanmak istedikleri bir kurtuluş, bir çıkış kapısıdır” (Özsoy, 2015, s. 130). Bu haliyle de yaratıcılığın, ilk akla gelen değil daha spesifik ve kendiliğinden ortaya çıkan özgün fikirleri konu alan bir kavram olduğu düşünülmektedir.

Görülmeleyen veya dikkat edilmeyen detayları bir mercek gibi büyütüp tüm dikkati bu minik detaylar üzerine yönelten birey, parçaları birleştirerek yeni bir yol keşfetmekte, bu sayede de değişik ve orijinal sonuca ulaşabilmektedir (Çellek, 2003). İnsanlarda genel kanı, içsel olarak yaratıcılık anlayışına sahip olmadıkları, olsalar dahi bunu sergileyebilecekleri bir alanlarının olmadığını düşüncesidir. Bu sebeple içlerinde bulundurdıkları yaratıcılığı körüklemekten yalnızca günlük hayatta karşılaşılan olayların üstesinden gelebilmek için minimum seviyede yaratıcı faaliyet göstermektedirler (Goleman, Kaufman, & Ray, 1992). Bu bağlamda yaratıcılık bireyin hayatını ve ilerideki yaşamını şekillendirmesine katkı sağlamaktadır. Bu algıya sahip birey, yalnızca bireysel yaşamını değil içinde bulunduğu toplumu da yapılandırmak için uğraş vermektedir (Dinçeli, 2020). Dolayısıyla bireylerde yaratıcılık algısının geliştirilmesi ve günlük hayata entegre edilmesi önem arz etmektedir.

Kavramsal olarak yaratıcılığı tek boyutlu olarak irdelemek hatalı olacaktır. Çünkü yaratıcılık, bireyin zekâ alanlarından tümüne farklı anlamlarda etki ederken aynı zamanda sosyal ve kişisel yaşamını kolaylaştıracak işlevsel ve özgün fikirler oluşturarak bir konfor alanı yaratabilmektedir (Baltacı & Eker, 2019). Ayrıca yaratıcılık kavramı, sanatçı insanlar ile birlikte anlamsal karşılığını bulmuş ve kendini gerçekleştirmiş olsa da yaratıcılığı sadece belli yeti ve becerilerdeki insanların sahip olduğu bir özellik olarak görmek hatalı bir tutumdur. Bu tutuma tüm insanlar kalıtsal olarak sahiptir ancak bu yetiyi kullanabilmek asıl olandır (Telli, 1980). İnsanın bu yetiyi zihnindeki bilgiler ile “ilişkilendirerek yepyeni ilişkiler kurması, yeni sonuçlar, yeni düşünceler, yeni yaşantılar ve ürünler ortaya koyabilmesi olarak tanımlanan yaratıcılık, birden ortaya çıkan bir olgu değil, bir süreçtir; birbiri ardına gelen anlardan oluşur, gözlem, deney, sabır, çaba ve merak gerektirir” (Cebraioğlu, 2011, s. 9).

Yaratıcılık görüşü, çabucak uygun fikre varmayı, değerlendirme ve hemen sonuca ulaşma yetisini geliştirmektedir (Özsoy, 2015). Ayrıca yaratıcılık algısı gelişmiş bireyler gelişmiş yaşantılarına oranla çokça hayal edip bunları hayata geçirirken fazlasıyla da yanlış yapabilmektedirler. Ancak bu kişiler hata yapmaktan çekinmemekte ve denemeye devam

etmektedirler. Bu tutumdaki bireyler “daha fazla fikir üretirler, daha fazla olanakla ortaya çıkarlar...biraz kazanırlar; biraz kaybederler” bunda da bir sakınca görmezler (Goleman, Kaufman, & Ray, 1992, s. 40). Çünkü yaratıcılık algısı yüksek olan birey bilir ki insan ancak deneyerek ve düşünerek yeni, farklı ve orijinal bir ürün veya fikir ortaya koyabilmektedir.

İnsanlar için duyu organlarını kullanmak nasıl refleksif bir durumsa yaratıcılık algısı gelişmiş bireyler içinde yaratıcı düşünme elzem bir durumdur. Bu tutuma sahip birey, günlük yaşamda tıpkı koku almak veya görmek gibi içgüdüsel olarak yaratıcı düşünmeye başvurmaktadır. Aynı zamanda yaratıcılık algısı gelişmiş bireyler başkalarının tecrübe ve gözlemlerine dayanarak hareket etmek yerine yeni yollar keşfederek, denenmemiş olanı denemeyi tercih etmektedirler (Hagman, 2009). Aynı mantıkla yaratıcılık algısını yeteri kadar eğitim sistemine dahil etmiş bir toplumdaki bireyler gelişmiş yaşam koşullarına, çağdaş uygarlık ve ilim düzeyine rahatça uyum sağlayabilmektedir (Yazar, Aslan, & Şener, 2014). Bu haliyle de sanat eğitime belirli eklemeler yapılarak eğitimin kalitesinin arttırılacağı düşünülmektedir.

2.1.3. Sanat Eğitimi

Tüm insanlığın kendisine sorması gereken önemli bir soru vardır. O da “Nasıl bir yarın bekliyor dünyamızı? İnsanın insanı sömüreceği, birbirini yok edeceği bir yarın mı, yoksa yaratıcılığın en yüksek değer olarak tanınacağı, yaratıcı- toplumun gerçekleşeceği bir yarın mı?” (İprişoğlu & İprişoğlu, 2017). Düşünüldüğünde bu sorunun cevabının çokça önem arz ettiği görülmektedir. Eğer cevap hayal gücü yüksek, gelişmiş bir millet ise yapılması gereken şeyin eğitim ile var olabileceği ve bu eğitimde sanatın mutlak suretle bulunması gerektiği düşünülmektedir. Tabi ki günümüzde halen var olan belli kalıplaşmış yanılgılar bulunmaktadır. Özsoy ve Mamur’a (2019) göre bunlardan biri sanatın yalnızca ressam, heykeltıraşlar, seramik sanatçıları tarafından yapılabildiği ve bu grup haricindeki insanların sanatla uğraşamayacağı daha da önemlisi sanatın sadece sanat galerileri, müzeler gibi kurumsal yerlerde sergilenen üst düzey bir yaratı olduğu düşüncesi yaygın olarak görülmektedir. Ancak bilinmelidir ki sanat hayatla iç içedir. Bununla birlikte sanat eğitimi kişinin düşünme becerisini, yaratıcılık faaliyetlerini aktif hale getirmek ve ayrıca hayatın içerisindeki sanatsal durumları çözümleyebilmek için eğitim sistemimize dahil edilmiştir.

Değişen hayat standartlarına uyum sağlayabilmek için gerekli kavramlardan biri gelişimdir. Toplumdaki değişim iyi ve olumlu yönde ise gelişim olarak kabul edilmekle birlikte değişim ve gelişimin tekrarlanıp süreklilik arz etmesi de eğitim ile oluşmaktadır (Okutan, 2014). Çağımızda eğitimin en önemli görevlerinden biri, bireylerin şahsi değişim ve ilerleyişini ortaya çıkarmaktır (Özgüngör & Kapıkıran, 2008). Sanatta yapısı gereği bireylerin çok yönlü gelişimine olanak

sağlayan, çoklu zekâ alanlarını kapsayan ve bireyin çok yönlü gelişimini destekleyen bir alandır. Dolayısıyla sanat eğitiminde önsezi ve hayal gücü olması ile var olan eğitim sistemimiz içerisinde yer alması kaçınılmazdır (Karip, 2014). Gelişen ve değişen dünya koşullarını ön sıradan takip etmek isteyen bir toplumun ancak alışılmadık yeni düzenler kurarak bunu başarabileceği, bunu da sadece sanatla gerçekleştirebileceği düşünülmektedir.

Toplumsal olarak yeni nesile sanat, etkili şekilde öğretildiği takdirde sanatın bir angarya olarak görülmesinden ziyade bireyin farklılıklarına dönüt vermesi, manevi ve sosyal benliğinin oluşumunda bir basamak görevi gördüğü idrak edilebilmektedir (Atmaca, 2008). Bu haliyle her bireyin farklı zekâ alanlarının varlığı ve bu zekâ alanlarına uygun her bireyin farklı şekillerde öğrenip, gelişim gösterdiği de bilinmektedir (Baltacı & Eker, 2019). Tüm bireyleri tıpkı bir makine gibi tek tip değerlendirmek doğru değildir. Çünkü her birey kendi öznel algısı ve zekâ alanıyla öğrenebilmektedir. Bireysel farklılıklar dikkate alınarak verilen sanatla kaynaştırılmış eğitimin toplumsal gelişmişliğe fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Toplumsal olarak günlük hayatta hedef olarak belirlenen düşüncelerin eğitim sisteminin içerisinde de hedef olarak belirlenmesi gerekmektedir. “Öyle ise bu dünyada çağdaş yaşayabilmek için, günümüz insanını bilinen bir şeyi tekrarlayan ya da kopya yapan bir insan yetiştirme yerine, güçlerini zorlayarak, düşünerek, buluş yaparak onları yaratıcı insanlar olarak yetiştirmek zorundayız” (Telli, 1980, s. 30). “Sanat insan yaşamıyla bütünleştğinde, insanların daha duyarlı olacağı, geniş boyutlu düşünebileceği, yaratıcı kişiliğe yatkın ve güzeli algılama yetilerinin gelişmiş olacağı söylenebilir. Öyleyse, çağdaş insanın yetişmesinde sanat eğitiminin önemli bir rolü olduğu kabul edilmelidir” (İlhan, 1994, s. 176). Bu bağlamda kalıp yargılardan sıyrılıp yeni şeyler denenmesi gerektiği kanısı savunulmaktadır.

Bütün toplumlar yaşadıkları ülkeleri en iyi seviyeye çıkarabilmek için geleceğe yatırım olarak gördükleri çocukların eğitimlerine ayrı bir önem vermektedirler (Baltacı & Eker, 2019). Tek düze, alışılmış eğitim sisteminde yalnız kelimeler ile aşılarmaya çalışılan bilgilerin kalıcı olmayacağı düşünülmektedir (Alakuş & Mercin, 2011). Ayrıca tek düze bir eğitim sistemi ile ilgili San (2019) çalışmasında, geleneksel eğitimin ezberci tutumuyla yakınsak düşünmeyi etkin kılarak ve ıraksak düşünme yetisinin yani yaratıcı eylemin gelişmesini engelleyip, körelmesine sebep olduğunu savunmaktadır. Sadece günü kurtarmak, sınavlarda geçer not alabilmek adına başvuru olan yakınsak düşünmeden ziyade bireylerin kendilerini özgürce ifade edebilecekleri tüm duyu organlarına ve zekâ alanlarına hitap eden sanatın, eğitim sisteminin bir parçası haline gelmesi kaçınılmazdır.

Sanat eğitimi en öz tanımıyla insanların sanat yoluyla eğitilmesidir. Sanat yoluyla eğitiminin asıl hedefi duyu organlarının işlevlerini gerçek manasıyla yerine getirmesini sağlamaktır. Bunu

yaparken de “yalnızca bakmak değil, ‘görmek’, yalnızca duymak değil, ‘işitmek’, yalnızca ellerle yoklamak değil, ‘dokunulanı duyumsamak’ yaratıcılık için gerekli ilk aşamalarıdır” (San, 2019, s. 25). Bu haliyle sanat eğitimi toplumda görsel kültür aracılığıyla bir bilinç oluşturma ve karşılaşılan durumları kolaylıkla çözümleyebilme yetisini kazandırmayı hedeflemektedir. Sanat öğretisinin belli plan ve program içerisine dahil edilmiş biçimde kişilere sunulması halinde, bireylerin akademik hayatında da muvaffak olması beklenen bir durumdur (Atalay & Diğler, 2014). Bireylerin “daha bilinçli yetişmiş, araştıran, inceleyen, hoşgörülü, özgür düşünceli yetişmesine olanak sağlayacak, toplumsal yaşamda da kendine güvenen, cesur, katılımcı, üretken kimliklerin oluşumuna katkı sağlayacaktır” (Şahin & Yağcı, 2012, s. 275). Toplumda bu tür kimlik sahibi insanların olması sanatı, ulaşılmazlıktan çıkarıp günlük hayatın içerisinde görülebilen, gözlemlenebilen ayrıca tecrübe edilebilen bir hale getirmiştir (San, 2010). Bu haliyle de sanat eğitiminin toplumun günümüz insanından beklentilerini yani iyi ve doğru olarak nitelendirilebilen tutumları yerine getirebileceği yadsınamaz bir gerçektir. Aynı zamanda başkaları ile bölüşmeyi, bireylerin birbirleriyle olan bağlarını biçimlendirmeyi ve bir işi başlatıp sona erdirmenin verdiği duyguyu hissetmeyi de sağlamaktadır (Yolcu, 2018). Yani toplumdaki genel kalıplaşmış yargıların aksine sanat eğitimi, sanatçı yetiştirme hedefiyle değil insanların farklı bir bakış açısıyla dünyayı algılayışlarına yardımcı olmaktadır. Sanat eğitimi farklılıklar ile birlikte rengârenk bir ömür için bireye büyük anlamda fayda sağlamaktadır (Yazar, Aslan, & Şener, 2014).

İnsanlar günlük yaşamda karşılaştıkları olaylara tek bir perspektiften bakmamakta farklı düşünüp algılama eğilimi göstermektedir. Bunun temel sebepleri; sahip oldukları düşünceler, sanatla ilişkileri, yaratıcı düşünce becerileri, zekâ alanları ve varoluşsal getirileri gibi birçok faktör sayılabilmektedir. Buyurgan ve Buyurgan (2012) çalışmasında özellikle varoluşsal yatkınlıklarımızdan biri olan insan beynin sağ ve sol yarım küresi ile ilgili şunları aktarmıştır;

Özellikle tıp alanındaki gelişmeler, beyin ile ilgili araştırmalar göstermiştir ki, beynin sağ ve sol yarımküreleri çeşitli özellikler taşımaktadır. Beynin sol yarımküresi sözel, çözümsel (analitik), sayısal, mantıksal, akılcı düşünme biçimlerini geliştirirken, sağ yarımküresi sözel olmayan, sentezci, akılcı olmayan, sezgisel düşünme biçimlerine yöneliktir. Eğer bir öğretim programı tek yönlü oluşturulursa çocuğun/gencin gelişimi yarım kalır. Çocuğun hangi alanda olursa olsun yaratıcılığının ve başarısının artması için programda sağ yarım küresinin gelişmesine yönelik dersler olması gerekir (s. 4).

Bu haliyle de bireyin eğitiminde bireysel farklılıklarına cevap veren, onun varoluşsal getirilerini dikkate alan bir eğitim sisteminin gereklilik gösterdiği bunda ancak sanatla harmanlanmış bir eğitim sistemi ile gerçekleştirilebileceği kanısı desteklenmektedir. Yapısı gereği sanat eğitimi, insanın farklılaşan yaşam şartlarına ayak uydurmasını, bireyin ilerleyişini bütüncül bir düzen ile fayda sağlayan çalışma sahasının geliştirilmesi, yöntemler yönünden zenginleştirilmesini sağlamaktadır. “Sanat, insanın duygusal ihtiyaçlarını doyurarak, zihinsel yetilerini geliştirerek, özgüveni olan, çağdaş, teknolojik gelişmelere ayak uyduran, dengeli bireyler

yetiştirilmesinde önemli rol oynar” (Cebrailoğlu, 2011, s. 7). Buradaki asıl amaç bireyin yaşadığı ülkeye, doğal yaşama karşı bilinçli olmasını sağlamaktır (Kaya, 2007). Bu açıklamalardan hareketle sanat eğitiminin Türkiye’deki tarihsel gelişimini irdelemek gerekmektedir.

2.1.3.1. Türkiye’de Görsel Sanatlar Eğitimi

“Her kültürde olduğu gibi bizde de hiç kuşkusuz görsel sanatların vazgeçilmez bir yeri vardır” (Özsoy & Mamur, 2019, s. 31). Bu kapsamda Türkiye’de Sanat Eğitimi’ni cumhuriyet öncesi ve sonrası olmak üzere iki bölümde incelemek mümkündür. Cumhuriyet’e kadar Sanat Eğitimi Minyatür ile sınırlandırılmaktayken Tanzimat Fermanı ile birlikte sanat (resim), eğitim sisteminin içerisine ilk adımlarını atmıştır. Özellikle Osmanlı’nın son dönemlerinde batılılaşma hareketlerinin baş göstermesiyle askeri okullarda 1847 tarihinde sanat eğitimi dersleri yer almaya başlamıştır (Berk & Gezer, 1973). Başlarda yalnızca askeri ve yüksekokullarda verilen sanat eğitimi, gerekliliğinin anlaşılması ile birlikte eğitimin ilk kademelerinde de yerini almaya başlamıştır.

Sanatın eğitim sisteminin içerisinde İlköğretim okullarında yer alması 19. yüzyıl sonlarını bulmaktadır. Üniversitelerde ise sanat dersi olan askeri okul haricinde sadece sanat eğitimi veren bir kurum bulunmadığı bilinmektedir. Bu bağlamda eğitim veren “Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi)” 1883’te açılmıştır. Bu kurumun amacı, sanat eğitimi alanında eğitim verirken, alana ve topluma katkı sağlayacak sanat eğitimcisi yetiştirmektir (Kocabıykoğlu-Boduroğlu, 2010). Bununla birlikte sanat eğitiminin yalnızca başkent ve çevresini değil, ülkenin çeşitli bölgelerine sanat eğitimcisinin ulaşmasına katkıda bulunulduğu düşünülmektedir.

Ülkenin, gelişebilmesi ve yüksek medeniyet seviyesine ulaşabilmesi için batılılaşmayı bir çıkış yolu olarak gören devlet, eğitim almaları için ülkenin gençlerini Avrupa’ya göndermiştir. Bu sayede gelişmiş ülkelerin eğitim sistemini, sanat anlayışını öğrenip Türkiye’ye uyarlamalarında büyük bir adım atılmıştır. O dönemki toplumsal istek ve beklentilerin karşılanması için Köy Enstitüleri ve Bauhaus gibi el emeği, çalışmak ve üretmenin önemli olduğu fikir akımları benimsenmiştir. Aslında Rönesans’ın el işçiliği ve emeğe dayanan resimleri Bauhaus’un temeli niteliğindedir (Bingöl, 1983). Bu anlayış ile birlikte toplumun o dönemki aydın ve köylü kesimi arasındaki uçurumun bir nebze de olsa giderileceği düşünülmüştür. Aynı zamanda toplumun büyük bir kesimini oluşturan köylünün, ihtiyaçları doğrultusunda eğitim almalarını sağlayan bu anlayışların köylüyü bilinçli hale getirdiği de yadsınamaz bir gerçektir.

Bauhaus’u incelemesi için Avrupa’ya gönderilen İsmail Hakkı Baltacıoğlu, eğitim ve öğretimde sanatın, sanatsal anlayış varlığının değerli olduğunu ilk dile getiren önemli

eğitimcilerimizden biridir. Baltacıoğlu, toplumda okumak, bilgi edinmek de önemliyken his ve sezgilerin daha da önemli olduğunu belirtmiştir (Akyüz, 2015). Okullarda sanat eğitimi ile verilmek istenen ana düşünce bireylerin, sosyal ve psikolojik şartlarına ne kadar yaklaşırsa o derece gerçekçi olacaktır. Burada insan tam olarak sanatçı olmasa da o seviyeye yaklaşabilmektedir (Baltacıoğlu, 1931). Yine Baltacıoğlu, bir milletin refah seviyesine ulaşabilmesini bir ağaç ile özdeşleştirmekte ve bu ağacın ayakta durmasını sağlayan üç temel kök olduğunu ifade etmektedir. Bunlar din, dil ve sanattır. Bu üç temel unsurun temelleri eğreti olursa millet ayakta duramaz ve yıkılır ancak bu temeller sağlam olursa ülke en yüksek refah seviyesine ulaşır düşüncesini benimsemektedir (Baltacıoğlu, 1983). Bu anlamda günlük hayat ve eğitimi birbirine bağlayan sanatın, eğitimin içerisinde var olması kaçınılmazdır.

Sanatla iç içe geçmiş bir eğitim sistemi düşüncesinin ortaya çıkışı ve bu düşüncenin gerçekleşebilmesi için atılan ilk adımlardan biri İsmail Hakkı Tonguç'un sanat eğitimcisi yetiştirmek adına düzenlediği sistemdir. Bu sistem, "1927 Güzel Sanatlar Akademisi'nde açılan 'Resim Öğretmenliği Kursu'dur. Bu kursta İsmail Hakkı Tonguç'un gayretleri ile hazırlanmış müfredat programlarındaki çalışmalar çerçevesinde 'Resim öğretim metodu' adı altında ders verilmiştir" (Dilmaç, 2010, s. 66). Bu bakış ile köy enstitülerinin temelini atan Tonguç, sanat eğitiminde "her çocuk sahip olduğu yaratma gücü ölçüsünde beyin, göz ve ellerini bilinçli bir şekilde kullanarak, deneyimlerini, izlenimlerini pratik ve ideal değerlerle, yaşamla da ilişki kurarak malzemeyi biçimlendirmelidir" (Tunç, 2009, s. 32). Bu doğrultuda bireyin eğitiminde sanatın yer alması gerektiği düşüncesi doğrulanmıştır. Cumhuriyet sonrasında yaratıcı, aydın ve bilinçli yetişmiş bireylere ihtiyacın artmasıyla sanat eğitiminin önemi de göz önüne alınmıştır.

Cumhuriyet sonrasında ülkenin, çağdaşlarına yetişebilmesi ve refah seviyesine ulaşabilmesi için eğitim alanında yenilikçi Köy Enstitüsü sistemi, alıştırmalarına başlayıp 1940 yılında yasal hale getirilmiştir. Bu doğrultuda "Köy öğretmeni ve köye yarayan diğer meslek erbabını yetiştirmek üzere, ziraat işlerine elverişli arazisi bulunan yerlerde Maarif Vekilliğince [MEB'ce] köy enstitüleri açılır" (Köy Enstitüleri Kanunu, 1940). Yeni aydın tipini en verimli şekilde işleyebilmesi için Köy Enstitüsü programlarında, sanat eğitiminin çok mühim bir mevkide bulunduğu gözlemlenmektedir. "Estetik eğitimi toplumun yaratıcı gücünü ve verimini arttıran, kalkınma çabası için gerekli nitelik ve nicelikte kişilerin yetişmesini sağlayıcı ve toplumda kişilere yeteneklerine göre yetiştirme olanağı veren en etkili araçlardan biridir" (Cömert, 2002, s. 201). Bu doğrultuda eğitimin, toplumun ihtiyaçları doğrultusunda şekillendiği ve toplumu yeniden kurmanın, aksaklıkları düzeltmenin en kesin çözümünün de eğitimle olacağı kanısı doğrulanmıştır.

Türkiye'de sanat eğitimi önemli mihenk taşlarının üzerinde oluşturulmuştur. Günümüze kadar daha da gelişerek ve değişerek gelmiştir. Bireyi ilim, hissiyat ve eylemleri çerçevesinde ele alan sanat, eğitimde küçükten büyüğe herkesçe ihtiyaç duyulan ilgi ve alaka gösterilmelidir (Ünver,

2016). “Görsel sanatlar yaşantılarımıza canlılık verir, bizi hassas yapar, kim olduğumuza ve neye inandığımızı... toplumumuzu aynaya yansıtmanızı sağlar” (Özsoy & Mamur, 2019, s. 31). Toplumsal nitelikte bireylerin öz benliklerinde var olan ilgi ve yetilerinin üst düzey bir hale getirilmesine zemin hazırlamaktadır (San, 2010). Nitekim insan, mantık dahilinde düşünceler üretebilmeye başladığı tarihten itibaren üst düzey yetiler geliştirebilmek, yaşadığı ortamı belli bir düzen içerisinde görmek ve düzensizlikten kurtulma çabası içerisinde olmuştur (Özsoy, 2015). Bu çaba ile birlikte birey kendi için birtakım normlar belirleyip gerçekleşene değin yılmadan çalışma gayretinde bulunmuştur. Bireyin bu tutumunun kendisini ve yaşadığı toplumu belli kalıplara koyma gayretinden ve mükemmel olana ulaşma arzusundan kaynaklandığı da düşünülmektedir.

2.1.4. Mükemmeliyetçilik

Freud, mükemmeliyetçilik kavramını süperegö ile bağdaştırmıştır. Bilindiği üzere Freud’un kişiliğimizi oluşturan üç temel ilkesinden biri olan süperegö, insanın hakikat veya hatalı görüşleri arasındaki ilişkiyi düzenleyen ve bireyin, halkın ahlaki değerlerini gözetmekle yükümlü olan “bireyin vicdanıdır.” Bu yönüyle süperegönün görevlerinden biri “mükemmeliyetçi olmaya çalışmaktır” (Özbay & Erkan, 2015, s. 73) yani insan sergilediği davranışlarda en iyisi olmak için uğraş sarf etmektedir. Ayrıca Freud’a göre insanın, içsel benliğindeki karmaşık tutum kendisine ve dünyaya karşı hep iyi-doğru görünme çabası içerisinde olması süperegönün mükemmellik derecesinde kontrol sağlamaya çalıştığının göstergesidir (Ceyhan-Gülsoy, 2020). Bu kapsamda Freud, bireyin mükemmeliyetçilik seviyesine sadece bilinç ve bilinçaltının yani psikolojinin etki ettiğini çevre faktörünün etkisiz eleman konumunda olduğu düşünülmektedir.

Psikoanalitik kuramcı Horney’de, Freud gibi mükemmeliyetçilik tutumunun bireyde içten gelen bir özellik olduğunu ve bu algının bireyin kişiliğine yönelik itimatsızlık hissinin kusursuzu elde ederek yok edeceğini düşünmesi biçiminde tanımlamaktadır. Ayrıca kişinin hedeflediği mükemmeliyetçilik düzeyinin mesafesi bireye ne kadar yakın ise birey o düzeyde olumlu bir ruh hali sergilerken bu mesafenin uzaklaşması bireyi aynı derecede bunalıma sürüklediği görüşü savunulmaktadır. Aynı bağlamda Horney, mükemmeliyetçiliğin içten gelen bir tutum olduğunu savunsa da kişinin dünyaya geldiği ilk çocukluk yıllarında yaşadığı olayların ve ortamların bireyin mükemmeliyetçilik düzeyini arttırıp azaltabileceği kanısını da desteklemektedir (Horney, 1945). Ayrıca kusursuza ve mükemmel ulaşma kaygısının kişinin küçüklüğünden gelen ve karakterinde yansımış bir durum olduğu da yadsınamaz bir gerçektir (Ulu-Kalın, 2020). Bu bağlamda mükemmeliyetçiliği hem bilinçaltı yani bireyin psikolojisinin hem de ilk çocukluk yılları yani çevrenin şekillendirdiğini ifade etmek mümkündür.

Hewitt ve Flett (1991) mükemmeliyetçiliği bireyin öz benliğine veya çevresindekilere karşı ideal olana erişebilmek için istekli olmak olarak tanımlamaktadır. İlaveten bireyin bu tutumunu “kendine yönelik”, “başkalarına yönelik” ve “sosyal olarak belirlenen mükemmeliyetçilik” olarak üç temel başlıkta ele almak mümkündür. Anlaşılabacağı üzere Hewitt ve Flett mükemmeliyetçiliğin çok boyutlu bir tutum olduğunu düşünmektedir. Bu çok boyutlu kavramın ilki sosyal olarak belirlenen mükemmeliyetçilik, bireye toplumun belli inanış ve normlarından oluşan kültür ve yaşayışı içinde barındıran bir kavramdır. Başkalarına yönelik mükemmeliyetçilik ise bireyin kendi değer yargılarından hareketle çevresindeki insanlardan sergilemelerini beklediği tutumları kapsamaktadır. Kendine yönelik mükemmeliyetçilik ise bireyin mükemmeliyetçilik düzeyine göre iç dünyasında bireye sürekli olarak yap yapma, oldu olmadı, iyi kötü gibi duygusal karmaşa yaratan bir kavramdır (Hewitt & Flett, 1991). Yani mükemmeliyetçilik bireyi sadece olumlu veya olumsuz olarak tek boyutlu bir şekilde etkilemekten ziyade farklı çerçevelerde etkileyen çok kapsamlı bir faktör özelliği taşımaktadır.

Stoeber ve Otto’ya göre “mükemmeliyetçilik, bireyin tüm alanlardaki çabalarını etkileyebilen bir kişilik tarzıdır” (Stoeber & Otto, 2006, s. 15). Oral ise (1999) bu bağlamda mükemmeliyetçiliği kusursuz belirlenen ölçüte ulaşmak için sarf edilen çaba olarak tanımlamaktadır. Bireyin öz benliğini anlamlandırabilme ve gerçekleştirebilme arzusu kusursuzluğun başlangıç düzeyidir. Her daim en makbul olanı arzulayan ve bunun uğruna ilmek ilmek çalışıp didinen birey, bu yolda yılmadan hayatını devam ettirmektedir (Büyükbayraktar, 2011). Bu bağlamda mükemmeliyetçilik bireyin hayattaki gayesine ulaşmasına yardım eden ve bu gaye uğruna usanmadan gayret göstermesi için bir araç olarak görülmektedir.

Psikoanalitik kuramcılardan biri olan Adler’e göre bireyi hafife alınamayacak derecede etki eden mükemmeliyetçilik, kalıtsal olarak insanda var olan ve çevresel faktörler tarafından da desteklenen bir kavramdır. Aynı zamanda kesin yargılarla iyi veya kötü şekillerde insanı etkilemediğini, iki durumunda insanı farklı oranlarda etkileyebileceği görüşünü savunmaktadır. Ayrıca yine Adler, mükemmeliyetçilik kavramında iyi kötü algısından ziyade daha çok insanın bu tavrı ortaya koyarken ki hal ve tavırların önemli olduğu görüşünü vurgulamaktadır (Şipal, 2019). Bu haliyle mükemmeliyetçiliğin beyaz ve siyah gibi net ayrımlarının olmadığı grilerinde olabileceği yargısına varılmaktadır.

Mükemmeliyetçiliğin, önyargılardan arınmış bir şekilde ele alındığında fazla üzerinde düşünülmeden ve kritik yapılmadan ortaya çıkmış bir olgu olduğu görülmektedir (Greenspon, 2000). Bu noktada kritik nokta bireyin eğilimidir. Aynı şekilde birey düşünce ve hareketlerini içsel denetimi yapılmadan sergilemektedir. Burada önemli olan bireyin uç noktadaki hedeflerine yaklaşırken olumsuz, olumlu bir eylem gerçekleştirmesi ve “‘en iyinin’ peşinde olması mükemmeliyetçilik sayılmaz” (Coşkun-Başer, 2007). Böylece mükemmeliyetçiliğin tek boyutlu

bir yapıda ve olumsuz bir tutum olduğu savunulmaktadır. Hurka (1993) ise her alanda bu “en iyi” olmanın bu aşamaya ulaşmanın toplum tarafından dayatılan bir tutum olduğunu ve bu toplumda yaşayan bireylerinde mükemmele ulaşmak için uğraş verdiklerini savunmaktadır. Bu açıklamalardan hareketle mükemmeliyetçilik algısının, insanın bilinç ve bilinçaltında bu denli önemli bir yere sahip olduğu ve bireyin kendine yönelik mükemmeliyetçilik düzeyinin boyutları hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.

2.1.4.1. Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik Algısının Bireye Yansımaları

Bireyin mükemmeliyetçilik algısının yüksekliği genellikle şefkat, toplumda doğrulanma, dışlanmama ve desteklenme ihtiyacıyla kendini göstermektedir. Bu tip ihtiyaçların karşılanmadığı takdirde birey huzursuz olmakta ve mükemmeliyetçilik tutumları olumsuz bir boyut almaktadır. Birey bu olası ihtiyaçları ile birlikte sadece kendini düşünen, çevresindeki insanların düşünce, ilgi ve ihtiyaçlarını gözetmeyen bir tutum sergilemektedir. Bireyin bu tutumu bencillik kavramı ile ilişkilendirilmekle birlikte bu tip insanlar sorunun kendisinden kaynaklandığını düşünmeyip, karşısındaki insanları sorumlu tutan ve onların farklılaşmasını bekleyen bir tutum göstermektedir (Tuncer & Voltan-Acar, 2006). Yani bu tutumdaki bireyde, toplumda hoş karşılanan davranışları kendine mal etme, hoş karşılanmayan davranışları ise topluma bırakma durumu söz konusudur..

Mükemmeliyetçilik “önemli ölçüde sevgi ve kabul görme ve onaylanma ihtiyacı ile ortaya çıkmaktadır” (Akça, 2020, s. 23). Bu tip psikolojik algıya sahip bireyler öz benliklerinin kontrol noktasını edinmiş, potansiyellerinin farkında ve kapasitesinin üzerinde ölçütler belirleyip bu amaca erişememeleri halinde kendine anlayış göstermeme ve mutlu olmama durumu muhtemeldir (Ünal, 2013). Bu bağlamda birey kendine belli kıstaslar belirleyip bu kıstaslar doğrultusunda hareket etme eğilimi göstermektedir.

Antony ve Swinson’a göre mükemmeliyetçilik anlayışında kalıplaşmış bazı görüşler ve kıstaslar bulunmaktadır. Bu anlayışa sahip kişide “ya hep ya hiç” tarzında bir tavır olduğundan, birey içinde yaşadığı durumları siyah ve beyaz gibi kült, değişmeyen bakış açısı ile görmektedir (Antony & Swinson, 1998). Bireye bu denli etki eden mükemmeliyetçilik algısı, yaşanan olaylara ve bireyin kendisine bakışına olumsuz yönde yansımaktadır. “Bu bakımdan yaşam mükemmeliyetçiler için sürekli bir sınavdır ve hep başarılı olmak zorundadırlar” (Benk, 2006, s. 45). Bu benzetme birebir mükemmeliyetçi bireyin yaşamındaki anlayışını ifade etmekte olup genel kapsamda mükemmeliyetçilik tutumu yüksek olan insan, yaşamında ve kendi iç dünyasında sürekli olarak kendisine ve başkalarına kendini ispat etme çabasında bulunmaktadır.

Mükemmeliyetçilik tutumunun görüldüğü insanlar, genellikle dışlanmamak adına ya aşırı efor sarf etmekte ya da bireysel olarak toplumdan izole olmayı tercih etmektedir. Böylece kendini toplumdan koruduğunu düşünmektedir. Sonucunda ise birey kendine karşı aşırı olumsuz, güvensiz davranmakta ve bu da toplumda bir yer edinmemesine sebep olmaktadır (Benk, 2006). Bu tip davranışlar sergileyen bireyde korkulu ya da saplantılı bağlanma problemi oluşacağı için her iki durum da bireyi olumsuz yönde etkileyecektir. Bu anlamda mükemmeliyetçilik algısı gelişmiş olan birey toplumda bir statü kazanmak ve yer edinmek için çabalarken olumlu veya olumsuz anlamda etkilenebilmektedir.

Birey üstünlüğe erişme duygusunu sadece kendine karşı değil, çevresindeki insanlara da belli standartlar koyarak bunları muhafaza etme çabası göstermektedir. Mükemmeliyetçilik anlayışına sahip olan kişi, ortaya çıkan ürün tam olarak istenilen noktaya gelene kadar yılmadan, her şeyi en ince ayrıntısına kadar düşünerek yapma çabası içerisinde ve bunları yaparken de yüksek efor sarf etmektedir (Tekin-Bender, 2006). Ayrıca mükemmeliyetçilik anlayışındaki birey hata yapmayı, başarısızlıkla aynı kefeye koymaktadır (Altun & Yazıcı, 2010). Çünkü ortaya koyulan unsur kişinin koyduğu standartlara ne kadar yakın olursa o kadar mükemmele yakın ve kusur derecesinin düşük olacağı inancı görülmektedir.

Hewitt ve Flett çalışmasında bireyin içsel kusursuzluk algısının baskın bir güdülenme olduğunu, bireyin fazlaca yüksek hedefler belirleyip bu yolda emek sarf etmesine neden olabilmektedir. Ayrıca bireyin kendi için yüksek hedefler belirlemesi “iyi ifade edilmiş bir ideali de” (Hewitt & Flett, 1991, s. 98) barındırabilmektedir. Hewitt ve Flett (1991) bir başka çalışmalarında mükemmeliyetçiliğin bireyi ideal seviyeye çıkarabileceği gibi alt seviyelere de düşürebilmektedir. Bu durum bireyin ne derece mükemmeliyetçilik algısına sahip olduğuna göre farklılık göstermektedir.

Mükemmeliyetçiliğin bireyi tek bir yönde etkilediğini ifade etmek doğru değildir. Çünkü mükemmeliyetçiliğin birey üzerindeki etkileri sabit değildir, olumlu etkilerinin yanında olumsuz etkileri de olduğundan çok boyutlu bir yapısı vardır (Slade & Owens, 1998). Mükemmeliyetçiliğin psikolojik bir terim olduğu ve psikolojide de siyah- beyaz gibi net çizgilerin olmadığı da göz önünde bulundurulduğunda bu durum daha kolay anlaşılmaktadır.

2.1.4.2. Olumlu Mükemmeliyetçilik Algısı

Sanatsal beceriyi içinde barındıran bireyler, bir alanda gelişmek ve üst noktalara gelebilmek adına kapasitelerine uygun kazanımlar belirleme ve başarıya dair inanç oluşturabilmede uyumlu mükemmeliyetçiliğin gerekli bir kavram olduğunu anlayabilme eğilimindedir. Bireyin, bu

standartlara erişemediği durumlarda üzüldüğü kenara çekilmeyip aksine daha sıkı ve planlı çalışıp, verim elde etme noktasında daha hevesli olduğu düşünülmektedir (Büyükbayraktar, 2011). Birey standartlarını ulaşabileceği seviyeye koyarak hedefe doğru yol alırken mutlu bir tutum sergiliyor ise normal mükemmeliyetçiliğe sahip olarak nitelendirilmektedir.. Ayrıca birey kendine yönelik bir mükemmeliyetçilik anlayışına sahipse öğrenme amaçlı ve görev odaklı özellikler göstermekte, çevresindekiler için mükemmel ulaşmayı amaçlayan bireyin içerisinde güdülenme eksikliğini duyumsamakta ve daha performans amaçlı kişilik gösterebilmektedir (Sarıkaya, 2018). Bu tip olumlu davranışlar geliştiren bireyin mükemmeliyetçilik algısını olumlu yönetebildiği yargısına ulaşabilmektedir.

Mükemmeliyetçilik tutumunun bulunduğu birey başlayacağı bir iş için yeterince güdülenmektedir. Kişi bu iş için yapabileceğinin de üstünde ilave bir efor sarf etmekte ve sonuca erişmek adına nitelikli bir dayanak noktası oluşturmaktadır (Stoeber, 2012). Bu haliyle de bireyi motive eden ve iyi bir verim elde edebilmek için bir araç olarak kullanılan mükemmeliyetçiliğin bireyi pozitif yönde etkilediğini de ifade etmek mümkündür.

Bireysel ölçütler dikkate alındığında mükemmeliyetçi kişilik tutumları ortaya koyan birey, içsel olarak güdülenebilmektedir. Böylece olumsuz duygu durumlarına girme ihtimalini de büyük oranda azaltmış olmaktadır. Bu bireylerin çoğunluğu tasdiklenme ve doğrulanma istekleri fazla olmadığından, hünelerlerini ve eylemlerini desteklemek amacıyla endişe ve bunalıma girme ihtimallerinin de doğrulanmaya istekli olanlara göre daha az olacağı savunulmaktadır (Pirinççi, 2009). Olumlu mükemmeliyetçilik algısı gelişmiş birey, kendi için bu algıyı kullanmakta, topluma kendini gösterme veya beğeni kazanmak için davranış sergilememektedir.

Olumlu mükemmeliyetçilik algısı yüksek olan bireylerde “yüksek düzeyde pozitif kişilik özellikleri, daha fazla öznel iyi oluş, daha uyumlu başa çıkma stilleri, daha büyük sosyal uyum ve daha iyi akademik entegrasyonun yanı sıra daha az obsesif-kompulsif” belirtiler gösterdikleri savunulmaktadır (Stoeber & Otto, 2006, s. 9). Bireyin hayatına pozitif anlamda etki eden bu yöndeki mükemmeliyetçilik algısı olması istenen bir durumdur.

Olumlu mükemmeliyetçilik algısına sahip olan birey yaptığı küçük hatalara karşı tolerans gösterebilmektedir. Diğer taraftan birey ulaştığı zaferlerde içsel benliğine pozitif eleştirilerde bulunabilme ve tam tersi negatif olaylarda da sindirebilme ve aşırı reaksiyon vermeme eğilimi göstermektedir (Sapmaz, 2006). Benk, mükemmeliyetçiliği yeni dünya’ya gelmiş bir çocuğun yürümek ve adım atabilmek için verdiği çabalara benzetmektedir. “Deneme-yanılmalarla ve edinilen her tecrübe sonrası yenilenmiş bakışlarla mükemmelliğe, bir işi en güzel, en olgun biçimiyle hayata geçirmeye çalışmakta bir sorun yoktur” (Benk, 2006, s.1). Bu durum aynı şekilde

kişiyi negatif anlamda da etkilemektedir. Mükemmeliyetçilik algısının birey üzerinde olumlu etkileri ile birlikte olumsuz etkileri de bulunmaktadır.

2.1.4.3. Olumsuz (Nevrotik) Mükemmeliyetçilik Algısı

Olumsuz mükemmeliyetçilik algısının var olduğu bireylerde genel olarak “ya hep ya hiç” düşüncesi hâkimdir. Ayrıca bu kişilikteki birey hakikat ile hatadan başka bir yol olmadığı kanısındadır (Leana-Taşçılar & Kanlı, 2014). Antony ve Swinson’da bu kanıyı savunmakta olup aynı zamanda durumlara sadece siyah ve beyaz (“doğru” “yanlış”) şeklinde bakmaktadır. Siyah ve beyaz haricinde durumlar yaşandığında ise kişi psikolojik rahatsızlık hissedip ve ruhsal anlamda çöküntü yaşamaktadır. Ayrıca Antony ve Swinson olağandışı hareketlerde bulunma, anında vazgeçme, her şeyden kuşkulama, aynı anda hem istikrar hem de kararsızlık hissi, abartılı düşünceler ve fazlaca prensip koyma gibi özellikleri de taşımaktadır (Antony & Swinson, 2000). Bu bağlamda mükemmeliyetçilik algısı bireyde şüphe, kabul edilmeme veya dışlanma gibi olumsuz düşüncelere eşlik eden başarısızlık hissine kapılma ve hatta gerçekten başarısız olmalarına sebep olabilmekte (Altun & Yazıcı, 2010) ve bireyin hayatını negatif yönde etki etmektedir.

Mükemmeliyetçilik bireyi başlangıçta olumlu etkileyip, başarının bir ön koşulu olarak görünse de “aynı işi tekrar tekrar veya çok fazla tekrarlamak gibi işlevsiz işler” bireyi olumsuz etkileyeceği bilinen bir gerçektir. Ancak birey mükemmeliyetçiliğin bu olumsuz özelliklerini, pozitif yöne aktarılabilirse tüm özellikler objektif bir biçimde değerlendirilip buna uygun bir yön belirlenmesi durumunda yararlı neticeler verebileceği savunulmaktadır (Camadan & Yüksel, 2012, s. 703). Bu da mükemmeliyetçiliğin çok boyutlu bir kavram olduğunu ve insanlara farklı farklı etkilerde bulunabildiğini göstermektedir.

Pacht, mükemmeliyetçilik düzeyinin yüksek olmasının bireyi, olumsuz yönde etkilediğini ve bu algının bireye ulaşamayacağı seviyelerde hedefler belirlemesine neden olduğu desteklemektedir (Pacht, 1984). “Mükemmeliyetçilik bir yaradır; asla sağlıklı değil, asla tamamen iyileşmeyebilir” (Greenspon, 2000, s. 207). Ayrıca bu üst standartlara erişme isteğini kavramsal olarak tek bir açıdan ele almak doğru bir bakış açısı değildir. Uyumsuz mükemmeliyetçilik anlayışına sahip birey belirlemiş olduğu üst standartlara erişebilmek için fazlaca tedirgin hissetmekte ve sonuç olumsuz olduğu anda mahvolmuş, yitlik bir durumda olduğunu düşünmektedir. Birey uç noktalarda bir hedef belirleyip bu doğrultuda ilerlerken mutlu değilse nevrotik olarak nitelendirilmektedir (Sarıkaya, 2018). “Kişi, kusursuz olma konusunda hayal kırıklığı yaşadıkça kaygıları bir kat daha artmakta ve bu durum onun için bir kısır döngü haline gelmektedir” (Tuncer & Voltan-Acar, 2006, s. 3). “Bireylerin çevreleri tarafından sürekli kabul görme ve onaylanma ihtiyacı içerisinde olmaları ve bu çabaya yönelik mükemmelci düşünce

tarzının olumlu bir benlik saygısının gelişmesine engel teşkil ettiği” (Hamarta & Demirbaş, 2009) ise yukarıdaki kanıları destekler niteliktedir.

Olumsuz mükemmeliyetçilik algısı yüksek olan birey, yanlışları algılama düzeyi yüksek düzeyde olduğundan başkalarının bitmiş olarak nitelendirecekleri sona varılmış bir çalışmayı yineleyerek kontrol etme çabasına girişmektedir. Çoğunlukla bu tutumdaki birey, bazı kesitlerin yarım kaldığını düşünerek ortaya çıkan sanatsal ürünün ilerleyen dönemlerde de net ve kesin olarak son halini alacağını da düşünmemektedir. Ayrıca bu tip bireyler minik kesitleri bütünün önüne koyma yönelimindedir. Yani detaylarla mükemmel olana değin çok ilgilenerek sanatsal ürünün bütününe gözden kaçırma (Başak, 2012) gibi davranışlar görülmektedir. Tüm insanların aynı şekilde düşünmediği, farklı anlayışlara ve fikirlere sahip olduğu göz önünde bulundurulursa mükemmeliyetçiliğin insanı olumlu ya da olumsuz etkileyebileceği olağan bir durum olarak görülmektedir.

2.1.5. Akademik Başarı

Birey doğduğu andan itibaren çevresinde gördüklerini algılama ve anlamlandırma çabası içerisinde. Bu haliyle sürekli bir eğitim öğrenim içerisinde bulunan birey, ilk etapta eğitimini ebeveynleri ve yakın çevresi tarafından almaktadır. Daha sonraları okul çağına gelen birey bu eğitim öğrenim işlemini sınıf ve okul gibi belli bir sistematığın içinde deneyimlemektedir. Sistemli çalışma ile birlikte birey emek verdiği tüm çalışmalarının nihayetinde “başarı ya da başarısızlık” ifadelerinin önüne sürüldüğünü deneyimlemektedir (Kenç & Oktay, 2002, s. 74). Bireyin bu iki zıt terimi belleğine kaydetmesi ile kendini ispat etme ve takdir görme çabası içerisinde olduğu savunulmaktadır.

Takdir görme ihtiyacının en fazla görülmekte olduğu eğitim sisteminde akademik başarıyı tanımlamak gerekirse; bireyin “ belli bir dersin veya programın sonucunda, programın hedefleri ile ilgili sergilediği yeterlilik düzeyi” şeklinde yorumlanabilmektedir (Cevizci, 2010, s. 23). Bir başka deyişle akademik başarı kişinin öğrenilmesi gereken konuyu belleğine kaydedebilme seviyesidir (Mayer, 2011). Genel anlamda “akademik başarı bireyin akademik yeterliliklerinde gözlenebilir belirli bir değişimin” (Aktan, 2012, s. 21) olması gerektiği görüşü savunulmaktadır. Bu değişimin gerçekleşebilmesi ve akademik başarının yüksek olabilmesi için bireyde olması gereken bazı kriterler vardır. Bunlar; “düzenli, planlı, kararlı olan, yeni fikirlere” ve özgür akıl yürütme anlayışına sahip olmaktır (Bahçekapılı & Karaman, 2015, s. 31). Bu tip özellikleri taşıyan bireyin akademik başarısının olumlu etkileneceği düşüncesi doğrulanmaktadır.

Kişinin özelliklerini, ilgi ve yönelimleri doğrultusunda öğrenim programının hazırlanması verim elde etme adına fazlaca önem arz etmektedir (Keçeli-Kaysılı, 2008). Buradan hareketle uygar bir medeniyet seviyesine ulaşabilmek için “bireyin bedensel, duygusal, düşünsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve toplumu için en uygun şekilde gelişmesi” (Yeşilyaprak, 2019, s. 3) gerekmektedir. Yani bireyin eğitimde veya toplumsal yaşamda bilgilere rahatça erişebilmesi için bilgi edinme becerisini kazanmış olması gerekmektedir.

MEB tarafından eğitim veren kuruluşların toplum beklentilerini gözetken, ezber odaklı verilen belli kavramlardan öğrenmeyi öğrenme alışkanlığı kazandıran kuruluş olarak varlıklarını sürdürmeleri gerekmektedir (Özkal & Çetingöz, 2006). Öğrenim görmekte olan birey için bilgi edinme aşamasında akıl yani daha çok beyinsel aktiviteler ile birlikte aynı zamanda soyut ve hissel düşünmenin de eşzamanlı olarak hareket etmesi iyi ve önemli sonuçlar verebilmektedir (Akın, 2006). Bu anlamda eğitimde, bireyin çok yönlü gelişimine ve toplumun ihtiyacı dâhilinde yetişmesine olanak sağlayıp ihtiyaçlara cevap verdiği takdirde başarı elde edilebileceği düşünülmektedir.

Birey, hangi konu alanı olursa olsun o öğrenme aşamasına kendisini ne oranda katabilir, etkili olabilirse aynı oranda da başarı elde edebilmektedir. Aynı doğrultuda bireyin öğrenilecek ders veya konuya olan içsel motivasyonları ve düşünceleri de başarı elde etme aşamasında önem teşkil etmektedir. Çünkü birey, işlenecek olan konuyu önceki öğrenmeleri ile ilişkilendirip ona göre bir tutum sergilerse kendisini öğrenmeye açmış olmaktadır. Bu doğrultuda kişinin inanış ve düşüncelerinin başarı üzerinde önemli bir yordayıcı olduğu kanısı doğrulanmaktadır (Akşid & Şahin, 2011). Akademik başarı, eğitim sistemi içerisinde bir çeşit bireyin düşünce biçimi ve yaşantılarının yordayıcısı işlevini görmektedir ve bu düşünce biçimleri arasında akademik başarıyı etkileyen kavramlardan biri de mükemmeliyetçiliktir.

2.1.6. Mükemmeliyetçilik Düzeyinin Akademik Başarıya Etkisi

Eğitim ve öğretim sürecimizde öğrencilerin birbirleriyle yarış içerisinde olmaları, onların en iyi olmak ve mükemmele ulaşmak için uğraş vermeleri gerekmektedir (Yıldırım, Gençtanırım, Yalçın, & Baydan, 2008). Vasıflı bireylerin yetişmesi, onların öğretimi için iyi düşünülmüş yöntem ve taktikler ile muhtemeldir (Yılmaz, Taşkesen, & Taşkesen, 2016). Bireyler mükemmele “ulaşmak adına bir dizi akademik görevi de yerine getirmek durumunda kalmaktadır” (Bayram, 2016, s. 4). Bu durum günümüz eğitim sistemi içerisinde olağan bir durum olarak görülmektedir.

Sonraki nesillerin yetiştiricileri olan öğretmenlerin de belli görevleri ve birikimleri edinmiş olması gerekmektedir. Çünkü bireylerin gelişimlerine ve ilerleyişlerine ancak bu şekilde katkı

sağlanabilmektedir. Bu kapsamda mükemmeliyetçilik faktörünün yaşadığımız teknoloji çağında, her an her şeye anında ulaşılabilirdiğimiz zaman dâhilinde insanların üst düzeyde zafer elde edebilmeleri ve kendilerini kanıtlayabilmeleri için kendilerinde fazlaca mükemmellik olgusunu barındırmaları gerekmektedir (Tuncer & Voltan-Acar, 2006). Böylece küresel bilişim çağı içerisinde olan bireyi gördükleri var olan olgulardan daha iyisini yapmaya ve belli bir seviyeye ulaşmak istemesine sebep olmaktadır.

Eğitimin en iyisine ulaşma noktasında en önemli yordayıcılardan biri olan akademik başarı ve mükemmeliyetçilik arasındaki bağlantıyı ortaya koymaktadır. Kol (2020, s. 77); el attığı bütün işlerde başarılı olmak ve en iyisine ulaşmak isteyen insanlardaki “bu düşünce eğitim düzeylerinin yüksek olması, iyi bir kariyere, iyi bir işe sahip olma şeklinde zincirleme olarak devam etmiş” düşüncelerin akademik başarıyı stres olmadığı müddetçe olumlu etkilediği görüşünü savunmaktadır. Bu doğrultuda mükemmeliyetçilik algısının yükselmesiyle “stresle başa çıkma” arasında doğru orantı olduğu tespit edilmektedir (Yay, 2020). Genel olarak birey mükemmeliyetçilik algısını olumlu kullanabildiği sürece stresle başa çıkabilmekte ve akademik başarısını olumlu şekillendirebilmekle birlikte tam tersi durumu da yaşayabilmektedir.

Seçkin ve nitelikli çalışma ortaya koymak adına uğraş veren birey, amacına kilitlenmiş, koordine çalışan, geleceğe ilişkin proje geliştirebilme potansiyeli olan bireydir. Bunun için “zamanlarını ustaca yönetmek ve daha az erteleme eğilimi sergilemek” gerekmektedir. Bu doğrultuda mükemmeliyetçilik tutumunu kendi amaçları uğrunda kullanabilen ve kendisine yarar sağlayabilecek hale getirebilen yani olumlu bir mükemmeliyetçilik sergileyebilen bireyin içsel olarak güdülenmesi yüksektir ve akademik anlamda da yaptıkları işlerde başarı elde etmesi yüksek ihtimalle mümkün görülmektedir (Burnam, Komarraju, Hamel, & Nadler, 2014, s. 170).

Kişinin mükemmeliyetçi davranışları, onun akademik hayatındaki görevlerini yapması gereken zamanda değil de ileri zamanlara bırakma gibi erteleme tutumunda bulunmasına sebep oluyorsa bu durumun bireyin akademik başarısına negatif bir etkisi olduğu göstermektedir (Balkıs & Duru, 2010). Akademik erteleme tutumu “sorumluluk duygusu düşük öğrencilerin daha çok başarısızlık korkusu ve tembellik nedenleriyle akademik çalışmalarını erteledikleri” (Özer & Altun, 2011, s. 45) ve bu haliyle de kişinin yanlış veya doğruları ile yüzleşemediği müddetçe başarı elde etmesi mümkün görülmemektedir. Çünkü kusurlu olmaktan fazlaca korkan bireyin kaygısı arttıkça inkâr etme, kaçınma gibi davranışların ortaya çıkacağı ve kişiyi olumlu etkilemekten ziyade olumsuz anlamda etkileyeceği düşünülmektedir.

Bireysel olarak hayatının belli bir kısmında kendine yönelik mükemmeliyetçilik algısının akademik anlamda negatif geri dönüşlerini alan ve bu durumun negatif getirilerini tatmış bir birey, sürekli olarak aynı başarısızlık duygusunu tekrar tekrar yaşama düşüncesini aklından kolay bir

şekilde çıkaramamaktadır. Dolayısıyla da bu düşünceler onda takıntılı bir hale sürüklemeye başlamakta ve bireyin normal bir tutum sergilemesine engel olmaktadır. (Besser, Flett, & Hewitt, 2004). Bu durum bireyin mükemmeliyetçilik tutumunun akademik hayatı üzerinde negatif etki bıraktığını net bir şekilde ortaya koymaktadır.

2.2. Literatür Taramasının Sonucu

İnsanın dünya üzerindeki ilk adımı veya varoluş anı ne kadar eski ise sanatın da dünya üzerindeki varlığı o kadar eskidir. Çünkü sanat insanlar arası sözsüz bir iletişim aracı niteliğinde olup aynı zamanda bireyin kendi iç dünyasını keşfedebilmesini, kaygısız dışa vurmasına yardım eden ve en önemlisi bireyin kendini gerçekleştirmesine yol açan önemli bir kavramdır. Tarihsel olarak ilk büyük ressamların tekelinde olan sanat daha sonraları tüm insanlığın uğraşabildiği ve kendini bulmasına yardımcı olan soyut bir kavrama dönüşmüştür.

Bireyin içsel yolculuğunda davranışlarını etkileyen birçok kavram vardır ve bunlardan bazıları merak, bilme isteği, iletişim, bir gruba ait olma arzudur. Bireyin psikolojik anlamda davranışlarını etkileyen önemli özelliklerinden biri de mükemmeliyetçiliktir. Varoluşsal olarak insan, hayatında belli standartlara erişme ve bunları koruma eğilimindedir. Bu standartta ulaşma arzusu da mükemmeliyetçilik algısından kaynaklanabilmektedir. Mükemmeliyetçilik bireyi olumlu veya olumsuz anlamda etkileyebilmektedir. Her bireyin farklı ve kendine özgün olduğu düşünülürse bu durum olağan bir durum olarak görülmektedir. Bu standartlara ve belli bir refah seviyesine ulaşmak isteyen birey, geleceğe bir imza bırakabilmek için çocuklarının eğitimine önem vermektedir. Aynı şekilde çağdaş ve gelişmiş toplumların seviyesine ulaşmak isteyen toplum da eğitime önem vermelidir. Bu mantıkla tek düze alışılmış bir eğitim sisteminin, yerinde saymaktan başka bir ilerlemeye sebep olmayacağı bilinmektedir. Bu sebeple eğitimde sanatın yerini alması bireyleri yeni, farklı ve orijinal olana ulaştıracağı bilinmektedir. Bu haliyle kendini yenileyen eğitim sistemi, toplumu da çağdaş uygarlık seviyesine ulaştırabilmektedir.

Yapılan araştırmalar ve farklı görüşlerin incelenmesi sonucunda, mükemmeliyetçiliğin insan üzerindeki etkisinin yadsınamayacak derecede önemli olduğu kanısına varılmaktadır. Bu doğrultuda araştırmada mükemmeliyetçiliğin sanat eğitimi almış birey ve bu bireylerin akademik başarılarına etkisi üzerinde durulması, aralarındaki ilişkinin ortaya konulması hedeflenmiştir. Bu amaçla mükemmeliyetçilik düzeyi yüksek, orta veya düşük seviyede olan görsel sanatlar öğretmen adaylarının akademik başarıları arasında bir bağlantı olup olmadığı ifade edilmeye çalışılmaktadır. Genel kapsamda sanat, mükemmeliyetçilik ve akademik başarı arasındaki korelasyon irdelendiğinde, bu kavramların birbiri ile bağlantılı olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu bağlamda insanın yaşamı boyunca düzen ve standartlar oluşturma isteği göz önüne alındığında özellikle de sanatla iç içe olan bireyin akademik yaşamına da mükemmeliyetçilik algısını entegre edebileceği yorumu yapılabilir.

Araştırma aşamasında, literatür oluşturma amacıyla ulusal tez merkezi, yabancı ve yerel siteler, üniversite kütüphanesi veri tabanlarına erişilmiş, konuya ilişkin kitaplar ve önceden

yapılmış makaleler, tezler irdelenmiştir. Önem arz eden durumlar yorumlanmış ve araştırmaya eklenmiştir. Zıt görüşler ortaya koyularak çalışmanın çok yönlü bir tutum kazanması sağlamıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplanması, veri toplama araçları ve veri toplama süreci ile veri analizine dair bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel karşılaştırma yöntemine göre hazırlanmıştır. İlişkisel karşılaştırma yöntemi değişkenler arasındaki olası ilişkileri bu değişkenler üzerinde herhangi bir etkide bulunmadan incelemektir (Çepni, 2021). Bunu yaparken de “araştırılan durum/olay, araştırmacının güdümünden bağımsız olarak ortaya çıkmıştır” (Yalçın-Durmuş, 2018, s. 81). Araştırmada görsel sanatlar öğretmen adaylarına veri elde etme metodu olarak likert tipi ölçek kullanılmıştır. Likert tipi ölçekler “tutum ve davranışları ölçmede en yaygın kullanılan ölçeklerdendir. Bu ölçeklerde üç, beş, yedi gibi tek sayıda seçenek sunulur. Bir durumu kabul etme veya katılma derecesi 1’den 5’e kadar işaretlenirse beşli likert veya 1’den 7’ye kadar işaretlenirse yedili likert adı verilir” (Arıkan, 2018, s. 139). Bu araştırmada yedili likert tipi ölçek olarak Hewit ve Flett (1991) tarafından geliştirilen ve Oral (1999) tarafından Türkçeye uyarlanan “Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanan görsel sanatlar öğretmen adaylarının demografik bilgilerini içeren bir “demografik bilgi formu” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin akademik başarılarına etkisinin ne derece olduğunu incelenmesi hedeflenmiştir.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma grubunda Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi programında öğrenim gören 91 kişi bulunmaktadır. Araştırma grubunun çoğu kadınlardan (%76.9) oluşurken, grubun yaş ortalaması 21.65’tir (Ss=1.88). Katılımcılara ait diğer bilgiler Tablo 1’de özetlenmektedir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Bazı Demografik Bilgiler

Faktör	Değişken	f	%
Cinsiyet	Kadın	70	76.9
	Erkek	21	23.1

Tablo 1'in devamı

Sınıf	1. sınıf	6	6.6
	2. sınıf	10	11.0
	3. sınıf	33	36.3
	4. sınıf	42	46.2
Ortalama	0-2.40	8	8.8
	2.41-3.00	27	29.7
	3.01-3.50	50	54.9
	3.51 ve üstü	6	6.6
Yaş	Min-Maks.	18-30	
	Ort.- Ss	21.65, ± 1.88	

3.3. Verilerin Toplanması

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Araştırma için gerekli olan veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “demografik bilgi formu” (Ek-1), ve Hewit ve Flett (1991) tarafından geliştirilip, Oral (1999) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği” (Ek-2) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada “Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği”nin bir boyutu olan 15 maddelik “kendine yönelik mükemmeliyetçilik” boyutu (1, 6, 8, 12, 14, 15, 17, 20, 23, 28, 32, 34, 36, 40, 42 numaralı maddeler) kullanılmıştır.

3.3.1.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmada kullanılmak üzere araştırmacı tarafından “Demografik Bilgi Formu” hazırlanmıştır. Hazırlanan “Demografik Bilgi Formu” nda, 2021-2022 eğitim- öğretim yılında Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi programında öğrenim görmekte olan bireylerin kişisel bilgilerini öğrenmek amacıyla cinsiyet, yaş, sınıf ve akademik not ortalamalarından oluşan toplam 4 madde yer almaktadır.

3.3.1.2. Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (ÇBMÖ)

Hewitt ve Flett (1991) tarafından mükemmeliyetçiliğin birey üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla geliştirilen 45 maddelik “Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği” (Multidimensional Perfectionism Scale) adlı ölçek Oral (1999) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Oral, ölçeğin Türkçe uyarlamasına aslına uygun bir faktör analizine tabi tutmuş ve benzer faktörler elde etmiştir. Ayrıca araştırmacı, maddeleri toplumsal karşılıklarına ve anlamsal özelliklerine uygun düzenleyerek Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde eğitimine devam eden 285 öğrenciye uygulayarak pilot çalışma yapmış, gerekli düzenlemeler ile birlikte faktör güvenirliğine bakarak yeni bir ölçek formu oluşturmuştur. Bu ölçeğin uygulaması ise aynı üniversitede eğitim gören 333 öğrencinin katılımı ile yapılmıştır. Ölçme aracındaki ifadeler yedili likert tipinde (1: Hiç Katılmıyorum–7: Tamamen Katılıyorum) cevaplanmaktadır. Kayışat Planı Testi ile ölçeğin içinde üç faktör olduğu tespit edilmiştir. Bu üç alt boyutun her birinin içerisinde 15’er madde bulunmaktadır. Bu boyutlar “Başkalarına Yönelik Mükemmeliyetçilik”, “Sosyal Olarak Belirlenen Mükemmeliyetçilik” ve “Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik” şeklindedir. Ölçeğin toplam güvenirliği iç tutarlık ve alfa katsayısı hesaplanarak kesinleşmiş olup iki değer de 0,91 olarak bulunmuştur. Araştırmanın konusu geniş anlamda bireysel olarak mükemmeliyetçiliğin akademik başarı üzerindeki etkisi olduğundan bu çalışmada veriler yalnızca “kendine yönelik mükemmeliyetçilik” alt ölçeğinin 15 maddesi ile sınırlandırılmıştır. Ölçeğin sadece bir boyutunun kullanılmasının uygun olduğu ile ilgili gerekli izin ölçek sahibinden alınmış ve uygulamalar araştırmacı tarafından bu doğrultuda yapılmıştır. Bu faktörün ise alfa katsayısı ile alakalı iç tutarlık katsayısı ölçeğin tamamına ait olan değer ile aynı yani 0,91 çıkmıştır. Aynı alt ölçek için madde toplam korelasyonu ise 0,20 ile 0,75 arasında değişmektedir.

3.3.2. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın konusu geniş anlamda bireysel olarak mükemmeliyetçiliğin akademik başarı üzerindeki etkisi olduğundan veriler yalnızca “Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği” nin “Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik” alt boyutunu kapsayan 15 madde ile sınırlandırılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce araştırmanın yapılabilmesi için ölçek sahibinden ve etik kuruldan gerekli izinler alınmış olup ekler (Ek-3, Ek-4) kısmında listelenmiştir. Daha sonra bu 15 madde ve 4 sorudan oluşan “Demografik Bilgi Formu” birleştirilerek anket kullanımına hazır hale getirilerek, uygulanacak sayı kadar çoğaltılmıştır. Veri toplama araçlarının uygulama aşamasında tüm öğretmen adaylarının bir arada olduğu ortak ders saatleri belirlenerek dersin öğretim üyesinden izin alınmış ve Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim- İş Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 1. 2. 3. ve 4. sınıf düzeyindeki 91 öğretmen adayına anketler uygulanmıştır.

Öğretmen adaylarının ölçeği nasıl doldurmaları gerektiği ile ilgili gerekli açıklamalar yapılmıştır. Ölçekler gönüllölük esasına dayalı olarak uygulanmıştır. Ortalama 25-30 dakika içerisinde veriler toplanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri SPSS 23.0 paket programları ile analiz edilmiştir. Gruplardaki sayılar göz önüne alındığında, bağımlı değişken olan kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile değişkenler arasındaki ilişkiler non-parametrik teknikler ile incelenmiştir. Bu doğrultuda veri analizinde tanımlayıcı istatistik, Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis teknikleri kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde alt amaçlara yönelik bulgulara ulaşılırken “Demografik Bilgi Formu” ve “Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği” nin alt boyutu olan “Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik” ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçeklerden toplanan veriler çalışmanın alt amaçlarına göre istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Her bir alt amaç için elde edilen bulgular açıklanmıştır.

4.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt amacı “Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları ne düzeydedir?” sorusudur. Bu bölümde ilk olarak, katılımcıların kendilerine dönük mükemmeliyetçilik düzeyleri incelenmiştir. Bu doğrultuda mükemmeliyetçilik puanlarının ortalaması 75.01’dir (Ss= 14.36). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerini ortaya koyabilmek için puan ortalaması ve standart sapma değerleri dikkate alınarak bir kriter belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan 15 maddelik ölçeğe göre çıkan ölçme sonucu yüksek olarak değerlendirilebilmektedir.

4.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci alt amacı “Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri cinsiyet faktörüne bağlı olarak farklılık göstermekte midir?” sorusudur. Araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı tespit edilmek istenmiştir. Araştırma grubundan elde edilen veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 2’de gösterilmektedir;

Tablo 2.Cinsiyete Bağlı Olan Farklılıkların İncelenmesi

Değişken	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	p
Cinsiyet	70	45.09	3156.00	671.00	-.60	.55

Bireylerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik düzeylerinin cinsiyete bağlı olarak farklılık gösterip göstermediği Mann Whitney U testi ile incelenmiştir. Yapılan analiz ile birlikte cinsiyete

ait sıra ortalaması (45.09) olarak belirlenirken, sıra toplamı ise (3156.00) olarak belirlenmiştir. Analiz sonucunda gruplar arasında cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($U=671.00$, $z= -.60$, $p> .05$).

4.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt amacı “Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları sınıf düzeyine bağlı olarak farklılık göstermekte midir?” sorusudur. Araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin sınıf değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı tespit edilmek istenmiştir. Araştırma grubundan elde edilen veriler Kruskal Wallis tekniğiyle analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 3’te gösterilmektedir;

Tablo 3. Sınıf Düzeyine Bağlı Olan Farklılıkların İncelenmesi

Değişken	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	χ^2	sd	p
Sınıf	1. sınıf	6	47.25	.07	3	1.00
	2. sınıf	10	46.35			
	3. sınıf	33	46.64			
	4. sınıf	42	45.24			

Bireylerin öğrenim gördükleri sınıf ile kendine yönelik mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiler Kruskal Wallis tekniğiyle incelenmiştir. Yapılan analiz ile birlikte 1. sınıflara ait sıra ortalaması (47.25), 2. sınıflara ait sıra ortalaması (46.35), 3. sınıflara ait sıra ortalaması (46.64) ve 4. Sınıflara ait sıra ortalaması (45.24) olarak belirlenmiştir. Analiz sonucunda sınıfa ($\chi^2= .07$, $sd= 3$, $p> .05$) bağlı olarak gruplar arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir.

4.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt amacı “Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları yaş faktörüne bağlı olarak farklılık göstermekte midir?” sorusudur. Araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları ile yaş faktörü arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı tespit edilmek istenmiştir. Araştırma grubunda elde edilen veriler Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 4’te gösterilmektedir;

Tablo 4. Yaş Faktörüne Bağlı Olan Farklılıkların İncelenmesi

Değişkenler	<i>r</i>	<i>p</i>
Yaş*Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik	-.01	.91

Yaş ile kendine dönük mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiler Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda aralarında anlamlı bir ilişki olmadığı gözlenmiştir ($r = -.01$, $p > .05$).

4.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt amacı “Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusudur. Araştırmada mükemmeliyetçilik ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı tespit edilmek istenmiştir. Araştırma grubunda elde edilen veriler Kruskal Wallis tekniği ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 5’te gösterilmektedir;

Tablo 5. Akademik Başarıya Bağlı Olan Farklılıkların İncelenmesi

Değişken	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	χ^2	sd	<i>p</i>
Akademik Ortalama	0-2.40	8	43.38	4.06	3	.26
	2.41-3.00	27	44.20			
	3.01-3.50	50	44.88			
	3.51 ve üstü	6	66.92			

Son olarak bireylerin akademik ortalamaları ile kendine yönelik mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiler Kruskal Wallis tekniğiyle incelenmiştir. Yapılan analiz ile birlikte 0-2.40 puan diliminin sıra ortalaması (43.38), 2.41- 3.00 puan diliminin sıralaması (44.20), 3.00- 3.50 puan diliminin sıra ortalaması (44.88) ve 3.51 üstü puan diliminin sıra ortalaması (66.92) olarak belirlenmiştir. Analiz sonucunda akademik ortalamaya ($\chi^2 = 4.06$, $sd = 3$, $p > .05$) bağlı olarak gruplar arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir.

5. TARTIŞMA

Bu çalışma görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin akademik başarılarına etkisini incelemek üzere gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda araştırmaya öğretmen adaylarına ait bazı demografik değişkenler de dâhil edilmiş ve araştırmadan elde edilen tüm bulgular alt amaçların sıralamasına uygun olarak tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim dalı Resim-İş Öğretmenliği programı 1, 2, 3 ve 4. Sınıf düzeyinde öğrenim gören görsel sanatlar öğretmen adayları oluşturmakta olup SPSS 23.0 programı ile elde edilen veriler gösterilmiştir. Buna göre araştırmada ulaşılan en yüksek anlamlı ilişki görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri alt boyutunda elde edilirken, araştırmanın diğer (“Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri cinsiyet faktörüne bağlı olarak farklılık göstermekte midir?”, “Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri sınıf faktörüne bağlı olarak farklılık göstermekte midir?”, “Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri yaş faktörüne bağlı olarak farklılık göstermekte midir?” ve son olarak “Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?”) alt boyutlarına ilişkin anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

Bu araştırmanın amacı görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin akademik başarılarına etkisini ortaya koymaktır. Bu amacı gerçekleştirmeye yönelik literatür incelendiğinde ülkemizde görsel sanatlar alanında mükemmeliyetçilik ve akademik başarıya ilişkin araştırmaların oldukça az olduğu tespit edilmiştir.

5. 1. Birinci Alt Amaca Yönelik Tartışma

Araştırmanın birinci alt amacına yönelik bulgular görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerine ilişkin veriler doğrultusunda elde edilen sonuç bu iki kavram arasında en yüksek (75.01) anlamlı ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu konuyla ilgili yapılan çalışmalarda bu savı destekler niteliktedir. Tekin Bender’in (2006) “Resim-İş Eğitimi Öğrencilerinde Duygusal Zekâ ve Yaratıcılık İlişkileri” adlı çalışması mükemmeliyetçilik algısı yüksek ve sanat eğitimi alan bireylere yönelik yaptığı çalışmasında, tüm detayları en ince ayrıntısına kadar hesaplayarak kusursuz olana ulaşmaya çalıştığını savunurken bu doğrultuda sanat eğitimi ve mükemmeliyetçilik kavramları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Yılmaz, Taşkesen ve Taşkesen’in (2016) “Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Akademik Motivasyonları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin

İncelenmesi” adlı çalışmasında da görsel sanatlar alanındaki bireylerin diğer bölümlere kıyasla mükemmeliyetçilik algılarının daha fazla olduğu, dolayısıyla en iyisini yapmak amacıyla hedefe yani başarıya daha çok güdülendikleri görülmektedir. Büyükbayraktar’ın (2011) “Üniversite Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik ve Öfke İlişkisi” adlı çalışması da bu kanıyı desteklemekte görsel sanatlar eğitimi alan bireylerde mükemmeliyetçilik tutumunun üst düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır. Görsel sanatlar alanında yapılan Genç’in (2013) “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplinlerarası Öğretim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi (Konya Bilsem Örneği)” adlı çalışmasında da öğrencilerin sürekli aktif ve diğer gruplardan farklı oldukları, daha iyi çalışma yapmak istedikleri, beyin fırtınası yaptıkları, kendilerince çözüm üretebildikleri ve başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda görsel sanatlardaki mükemmeliyetçilik tutumu bireyi, kendine güvenen ve karşılaştıkları sorunlara özgün çıkış yolları bulabilme, kendine ve çevresine saygılı, öz benliklerinin farkında ve potansiyelinin sınırlarını farkında olma gibi olumlu özellikler de kazandırdığı yorumu yapılabilmektedir. Erkan’ın (2019) “Görsel Sanatlar Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Kişiliklerine Göre Eleştirel Düşünme Becerilerinin İncelenmesi” adlı çalışması da bu görüşleri destekler niteliktedir.

Literatür incelendiğinde araştırmadaki elde edilen verilerin zıttı olarak nitelendirilebilecek görüşlerinde olduğu görülmektedir. Sarıkaya’nın (2018) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik ve Öz-Yeterlik İnançlarına Göre Müzik Performans Kaygılarının Yordanması” adlı çalışmasında genel başarı puanlarına bakıldığında mükemmeliyetçiliğin akademik başarı üzerinde negatif bir etkisinin olduğu ve mükemmeliyetçilik tutumunun yüksek olduğu bireylerde akademik başarının düştüğünü tespit edilmiştir. Bu doğrultuda akademik başarı ile mükemmeliyetçilik arasında ters orantı olduğu sonucuna varılmıştır. Başak’da (2012) yapmış olduğu “Perfectionist Attitudes of Artistically Talented Students in the Art Classroom” adlı alan araştırması ile sanat okullarında eğitim gören ve mükemmeliyetçilik tutumları yüksek olan bireylerin elde edecekleri sonuç doğrultusunda fazlaca stresli olabildikleri görüşünü ortaya koymaktadır. Ayrıca bu durumda öğrencilerin sadece ürüne odaklanıp, bu evreleri de içsel yönden huzurlu ve sağlıklı olarak geçirmesi pek mümkün görünmemektedir. Her ne kadar mükemmeliyetçiliğin, kişinin yapabileceklerini ve becerilerini tepe noktasına çıkarmalarına yardımcı olabilecek bir araç olarak görülse de kişiye olan olumsuz etkileri azımsanamayacak derece fazla olduğu tespit edilmektedir. Genel sonuçlar ile birlikte görsel sanatlar ile mükemmeliyetçilik kavramı arasında yüksek ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde bu sonuçla paralellik gösteren çalışmalar ile birlikte zıt görüşlerdeki çalışmalarında varlığı tespit edilmiştir. Dünyadaki tüm bireylerin davranışsal olarak farklılık gösterdiği bilinmektedir. Bu durum göz önüne alındığında özellikle kişiye özel bir dal olan görsel sanatlar alanında mükemmeliyetçilik kavramı ile ilgili birçok görüşün ortaya çıkması anlaşılabilir bir sonuç olarak değerlendirilebilmektedir.

5.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Tartışma

Araştırmanın ikinci alt amacına yönelik bulgular görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin cinsiyet faktörüne bağlı olarak incelenmesidir. Bu doğrultuda Mann Whitney U testi ile elde edilen veriler bu iki kavram arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir ($U = 671.00$, $z = -.60$, $p > .05$). Bu konuyla ilgili yapılan araştırmalar da bu savı destekler niteliktedir. Akça (2020) “Üstün Zekâlı Tanısı İçin Başvuran Ebeveynlerde Mükemmeliyetçilik ve Kaygı Düzeyinin İncelenmesi” adlı çalışması ile mükemmeliyetçilik kavramının insan üzerinde anlamlı derecede bir etkisinin olmadığını tespit etmiştir. Cırcır’ın (2006) “Öğretmen Adaylarının Denetim Odakları ve Mükemmeliyetçilik Tutumlarının Bazı Özlük Niteliklerine Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” adlı çalışması da mükemmeliyetçilik ile cinsiyet kavramları arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir. Büyükbayraktar (2011) “Üniversite Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik ve Öfke İlişkisi” adlı çalışmasında genel anlamda mükemmeliyetçilik kavramı ile cinsiyet kavramı arasında ilişkisizlik olduğunu belirtmiştir. Kaçmaz ve Yıldız Demirtaş (2020) ise “Özel Yetenekli Çocuklarda Öz- Düzenlemeli Öğrenme, Öz-Yeterlik ve Mükemmeliyetçilik” adlı çalışma ile mükemmeliyetçilik ve cinsiyet kavramları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını tespit etmişlerdir. Ulu Kalın’ın (2020) “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarında Mükemmeliyetçilik” adlı çalışması ve Bayram’ın (2016) “Ergenlerin Mükemmeliyetçilik Özellikleri ve Akademik Alanda Arzuların Ertelenmesi ile Akademik Stres Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışması ile cinsiyet faktörünün mükemmeliyetçilik algısı üzerinde anlamlı bir ayrılcılığının olmadığını tespit etmişlerdir. Kol’un (2020) “Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik ile İlişki Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı yapmış olduğu çalışma, Sarıkaya’nın (2019) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik ve Öz-Yeterlik İnançlarına Göre Müzik Performans Kaygılarının Yordanması” ve Sıpmaz’ın (2006) “Üniversite Öğrencilerinin Uyumlu ve Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Özelliklerinin Psikolojik Belirti Düzeyleri Açısından İncelenmesi” adlı yapmış olduğu çalışma da mükemmeliyetçilik ile cinsiyet kavramları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı kanısını destekler niteliktedir. Bu araştırmalardan hareketle mükemmeliyetçiliğin cinsiyetten bağımsız olduğunu ifade etmek mümkündür.

Literatür incelendiğinde araştırmada elde edilen verilerin zıttı olarak nitelendirilebilecek görüşlerinde olduğu görülmektedir. Bazı araştırmacılar erkeklerin kızlara oranla daha fazla mükemmeliyetçilik algısına sahip olduğunu desteklemektedir. Tuncer (2006) “Kaygı Düzeylerinin Farklı Üniversite Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Özelliklerinin İncelenmesi” adlı çalışmasında, erkeklerin kızlara oranla çevre tarafından empoze edilen mükemmeliyetçilik algısının daha yüksek olduğunu saptamıştır. Bu bağlamda Saracaloğlu ve arkadaşları (2016) “Müzik ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik ve Duygusal Zekâ Düzeylerinin İncelenmesi” adlı çalışması ve Benk’in (2006) “Üniversite Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik

Özelliklerinin Psikolojik Belirtilerle İlişkisi” adlı çalışmasıyla erkeklerin genel mükemmeliyetçilik eğilimlerinin kızlara oranla daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Pirinççi’nin (2009) “Lise Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Düzeyleri ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmada, erkek öğrencilere toplum tarafından dayatılan mükemmeliyetçilik algısının kız öğrencilere göre fazla olduğu sonucuna varmıştır. Bunun sebebinin türk aile yapısında erkek çocuğuna biçilen rol ile kız çocuğuna biçilen rolün farklılık göstermesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Aynı şekilde Coşkunsu Başer’de (2007) “Batıkent İlköğretim Okulu Sekizinci Sınıf Öğrencilerinde Mükemmeliyetçiliğin Akademik Başarıya Etkisi” adlı çalışmasında bunu “Türk aile sisteminde ebeveynlerin erkek çocuklardan beklenti düzeylerinin daha yüksek olması ile açıklanabilir” şeklinde ifade etmiştir.

Literatür incelendiğinde çıkan bir başka sonuç ise kızların erkekler oranla mükemmeliyetçilik algısının daha yüksek olduğudur. Leana Taşçılar ve Kanlı’nın (2014) “Investigation of Perfectionism and Self- Esteem Scores of Gifted and Average Students” adlı çalışması bu savı destekler niteliktedir. Sarıkaya (2018) ise “Müzik Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik ve Öz-Yeterlik İnançlarına Göre Müzik Performans Kaygılarının Yordanması” adlı çalışmasında bunun “düzen alt boyutunda kız öğrencilerin erkeklere göre daha yüksek” olduğunu saptamıştır. Bunu da aynı şekilde erkeklerde olduğu gibi kız çocuğuna toplum tarafından atfedilen rol ile bağdaştırıldığı söylenilebilir. Araştırmada elde edilen sonuçlardan hareketle mükemmeliyetçilik ve cinsiyet kavramları arasındaki ilişki bu çalışmada da olduğu gibi bazı araştırmacılara göre anlamlı bir ilişki tespit edilemezken, bazı araştırmacılara göre de kız erkek çocukları birbirlerine oranla daha yüksek mükemmeliyetçilik tutumu göstermekte hatta aralarında yüksek ve anlamlı bir ilişki tespit edilmektedir. Bu durumun aile, sosyokültürel çevrenin farklı olmasından kaynaklandığı ayrıca toplum tarafından kız ve erkek bireylere farklı rollerin belirlendiği düşünüldüğünde çıkan farklı sonuçlar anlaşılabilir bir durum olarak değerlendirilebilmektedir.

5.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt amacına yönelik bulgular görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları sınıf düzeylerine bağlı olarak farklılıkların incelenmesidir. Bu doğrultuda Kruskal Wallis tekniğiyle elde edilen veriler sonucunda bu iki kavram arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($\chi^2 = .07$, $sd=3$, $p > .05$). Bu konuyla ilgili yapılan çalışmalarda bu savı destekler nitelikte çalışmalar bulunmaktadır. Kaçmaz ve Yıldız Demirtaş’ın (2020) “Özel Yetenekli Çocuklarda Öz- Düzenlemeli Öğrenme, Öz- Yeterlik ve Mükemmeliyetçilik” adlı yapmış oldukları çalışmada olumsuz mükemmeliyetçilik ve sınıf kavramları arasında anlamlı bir

ilişki olmadığını tespit etmiştir. Sarıkaya'nın (2018) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik ve Öz-Yeterlik İnançlarına Göre Müzik Performans Kaygılarının Yordanması" adlı çalışması ve yine Sarıkaya'nın (2019) "Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitiminde Mükemmeliyetçi Tutumların İncelenmesi" adlı yapmış olduğu çalışma mükemmeliyetçilik ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ortaya koyar niteliktedir. Mükemmeliyetçilik kavramı tek başına insanı kolayca etkileyebilecek bir kavram olduğundan başka bir kavrama gerek duymamaktadır. Bu sebeple sınıf düzeylerinin mükemmeliyetçilik düzeyi üzerinde etkisinin olmadığı düşünülmektedir. Bayram'ın (2016) "Ergenlerin Mükemmeliyetçilik Özellikleri ve Akademik Alanda Arzuların Ertelenmesi ile Akademik Stres Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı çalışması, Yücel ve Şen'in (2019) "Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik ve Akademik Erteleme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı çalışması da yukarıdaki kanıları destekler niteliktedir. Bu bağlamda mükemmeliyetçilik düzeyinin sınıf farklılıkları gözetmeksizin her düzeyde aynı veya farklı seviyede seyrettiği düşünülebilmektedir.

Literatür incelendiğinde araştırmada elde edilen verilerin zıttı olarak nitelendirilebilecek görüşlerinde olduğu görülmektedir. Bazı araştırmacılar mükemmeliyetçilik ve sınıf kavramları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Büyükbayraktar'ın (2011) "Üniversite Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik ve Öfke İlişkisi" adlı çalışması mükemmeliyetçilik ve sınıf kavramları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiş olup kendine yönelik mükemmeliyetçiliğin en yüksek seviyede olduğu sınıf düzeyini 2. sınıf olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ulu Kalın (2020) "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarında Mükemmeliyetçilik" adlı çalışması ise mükemmeliyetçiliğin sınıf düzeyine bağlı olarak değiştiğini ve sınıf düzeyi arttıkça mükemmeliyetçilik tutumunun da doğru orantılı olacak şekilde artış gözlemlendiğini belirtmiştir. Pirinççi'nin (2009) "Lise Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Düzeyleri ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı yapmış olduğu çalışmasında bu iki kavram arasında anlamlı bir ilişki olduğunu savunmuş ve ilk kademe öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik tutumlarının öbür kademelerdeki öğrencilere göre anlamlı derecede az olduğunu saptamıştır. Yine aynı araştırmacı toplum tarafından dayatılan mükemmeliyetçilik tutumlarında ise 2. Sınıfların 1. Sınıflara göre anlamlı derecede fazla olduğu kanısına ulaşmıştır (Pirinççi, 2009). Araştırmada elde edilen bulgular ile literatürdeki veriler karşılaştırıldığında bazı çalışmalar ile benzerlik gösterirken bazı çalışmalar ile farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu durum başka evren örnekleme çalışılmış olması ve farklı nitelikte ölçek kullanımının yarattığı bir farklılığın getirmiş olduğu bir sonuç olarak değerlendirilebilmektedir.

5.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt amacına yönelik bulgular görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları yaş faktörüne bağlı olarak farklılıkların incelenmesidir. Bu doğrultuda Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı ile elde edilen veriler sonucunda bu iki kavram arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($r = -.01$, $p > .05$). Bu konuyla ilgili yapılan çalışmalarda bu savı destekler nitelikte çalışmalarda bulunmaktadır. Kol'un (2020) "Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik ile İlişki Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı çalışması, pozitif ve negatif mükemmeliyetçilik kavramı ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmiştir. Özyurt Uysal (2019) ise "Öğretmenlerin Mükemmeliyetçilik ve Öz- Duyarlık Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı yapmış olduğu çalışmasında bireye etki eden her türlü mükemmeliyetçilik algısının yaş faktörüne bağlı olarak farklılık göstermediği ve aralarında anlamlı bir ilişkinin görülmediği kanısına ulaşmıştır.

Literatür incelendiğinde araştırmada elde edilen verilerin zıttı olarak nitelendirilebilecek görüşlerinde olduğu görülmektedir. Bazı araştırmacılar mükemmeliyetçilik ve yaş kavramı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Büyükbayraktar (2011) "Üniversite Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik ve Öfke İlişkisi" adlı çalışma ile mükemmeliyetçilik ve yaş kavramları arasında anlamlı bir ilişki tespit etmiş olup en yüksek mükemmeliyetçilik düzeyinin 18-20 yaş aralığında olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular ile literatürdeki bazı çalışmaların benzer veya zıt görüşte olmasında başka evren örnekleme çalışılmış olması ve farklı nitelikte ölçek kullanımının yarattığı bir durum olarak değerlendirilebilmektedir. Aynı doğrultuda yine literatür incelendiğinde mükemmeliyetçilik ve yaş kavramları konusunda araştırmaların yeterli miktarda olmadığı tespit edilmiştir.

5.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Tartışma

Araştırmanın beşinci alt amacına yönelik bulgular mükemmeliyetçilik ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır sorusuna yönelik farklılıkların incelenmesidir. Bu doğrultuda Kruskal Wallis tekniğiyle elde edilen veriler sonucunda bu iki kavram arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($\chi^2 = 4.06$, $sd = 3$, $p > .05$). Bu konuyla ilgili yapılan çalışmalarda bu savı destekler nitelikte çalışmalarda bulunmaktadır. Sarıkaya (2018) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik ve Öz-Yeterlik İnançlarına Göre Müzik Performans Kaygılarının Yordanması" adlı çalışmasında mükemmeliyetçilik ve akademik başarı kavramları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmiştir. Akademik başarının yordayıcısı olarak zekâ, çalışmak, yetenek gibi birçok kavram vardır. Bu doğrultuda Leana Taşçılar ve Kanlı (2014) yapmış oldukları "Investigation of Perfectionism and Self- Esteem Scores of Gifted and Average Students" adlı

araştırmada mükemmeliyetçiliğin zekaya bağlı olarak değişmediğini savunmuşlardır. Bu görüşten hareketle mükemmeliyetçilik kavramı ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı yargısına ulaşılabilir. Büyükbayraktar (2011) ise yapmış olduğu “Üniversite Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik ve Öfke İlişkisi” adlı araştırmada mükemmeliyetçiliğin diğer iki alt boyutuna karşın, başkalarına yönelik alt boyutu ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı kanısına ulaşmıştır. Şirin (2011) ise yapmış olduğu “Mükemmeliyetçilikle İlgili Psiko eğitim Programının İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Düzeyleri ve Akademik Başarılarına Etkisi” adlı deneysel çalışmada mükemmeliyetçilik kavramının uzun vadede ve genel anlamda akademik başarıya etkisinin olmadığı gibi aralarında anlamlı bir ilişkinin tespit edilmediği sonucuna ulaşmıştır.

Literatür incelendiğinde araştırmada elde edilen verilerin zıttı olarak nitelendirilebilecek görüşlerin de olduğu görülmektedir. Bazı araştırmacılar mükemmeliyetçiliğin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği görüşünü desteklemektedir. Yücel ve Şen yapmış oldukları “Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik ve Akademik Erteleme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmada kusursuzluk düzeyi yüksek olan bireylerin pozitif yönde etkilendiklerini gözlemlenmiştir. Ayrıca bu tip bireylerin derslerinde kararlı bir gelişim gözlemlendiği kaydedilmiştir (Yücel & Şen, 2019). Şahin ve Yağcı’nın “Bireyin Toplumsallaşma Sürecinde Sanat Eğitiminin Önemi” adlı çalışmalarına bakıldığında da mükemmeliyetçilik ve başarı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür (Şahin & Yağcı, 2019). Saracaloğlu ve arkadaşları ise “Müzik ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik ve Duygusal Zekâ Düzeylerinin İncelenmesi” adlı çalışma ile mükemmeliyetçilik tutumunun akademik başarı üzerinde olumlu anlamda etki ettiği tespit edilmiştir ancak mükemmeliyetçiliğin bireyi psikolojik ve sosyal anlamda olumsuz etkilediği de yapılan araştırmalar sonucunda ortaya konulmuştur (Saracaloğlu, Saygı, Yenice, & Altın, 2016). Odacı, Kalkan ve Çikrikçi (2017), “Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeğinin Geliştirilmesi” adlı araştırma sonucunda da mükemmeliyetçilik ve akademik başarı arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Yıldırım ve arkadaşları ise “Sınav Kaygısının Yordayıcıları Olarak Akademik Başarı, Mükemmeliyetçilik ve Sosyal Destek” adlı çalışmada bireylerin öğrencilik hayatları boyunca akademik anlamda kusursuza ulaşmak için uğraş verdiklerinden dolayı mükemmeliyetçilik ve akademik başarı arasında olumlu ve yüksek bir ilişki bulunmaktadır. Ancak yine aynı çalışma da mükemmeliyetçiliğin sınav kaygısını ortaya çıkarabileceği ve de öğrencilerin cinsiyet faktörleri de araştırmada etkili bir değişken olduğu tespit edilmektedir (Yıldırım, Gençtanırım, Yalçın, & Baydan, 2008). Slaney ve diğerleri (1996) 37 kişi ile ilerlettikleri “The Almost Perfect Scale- Revised Unpublished Manuscript” adlı çalışmalarında, 33 kişinin mükemmeliyetçilik tutumunu olumlu bir olgu olarak gördüklerini ve geri kalan bireylerin ise mükemmeliyetçiliği iki yönlü (iyi kötü) bir kavram olarak gördüğü tespit etmiştir. Ayrıca bu kişiler

öz benlikleri ile ilgili yorum yaparken akademik ve insan ilişkileri bakımından “başarılı” olduklarını ortaya koymuştur.

Literatür incelendiğinde çıkan bir başka sonuç ise mükemmeliyetçiliğin akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediği görüşüdür. Rice ve arkadaşları ise “Self- Esteem as a Mediator Between Perfectionism and Depression: A Structural Equations Analysis” adlı çalışmalarında mükemmeliyetçiliğin olumsuz bir tutum olduğunu ve ruhsal bunalım ile paralellik gösterdiğini ortaya koymuştur (Rice, Ashby, & Slaney, 1998). Zengin’de “Üniversite Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kaygı Arasındaki İlişkiler” adlı çalışmasında aynı doğrultu da mükemmeliyetçilik algısı yüksek olan bireyin kaygı seviyesinin arttığını ortaya koymuştur (Zengin, 2019). Demirci ve arkadaşları da “Öğretmen Adaylarının Mükemmeliyetçilik ve Öfke Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmalarında mükemmeliyetçiliğin bireyi olumsuz etkilediğini savunurken aynı zamanda mükemmeliyetçilik ile öfke eğilimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır (Demirci, Çepikurt, Kızıldağ-Kale, & Güler, 2018). Arthur ve Hayward (1997) “Ortaöğretim Sonrası Öğrencilerde Mükemmeliyetçilik, Akademik Başarı Standartları ve Duygusal Sıkıntı Arasındaki İlişkiler” adlı çalışmasında mükemmeliyetçilik algısı “yüksek öğretmenlerin akademik başarı seviyeleri de yüksek olur ve yetiştirecekleri bireyler amaca uygun en yakın bireyler olarak topluma kazandırılır” cümleleri ile mükemmeliyetçiliğin akademik başarıyı olumlu etkilediğini savunmuştur. Altun ve Yazıcı (2010) ise “Öğrencilerin Olumlu ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik Özellikleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler” adlı çalışmasında mükemmeliyetçilik algısının yükselmesi ile bireyi fazlaca tedirgin ettiğini ve başarı için bir engel teşkil ettiği düşüncesini savunmuştur. Coşkunsu Başer’de (2007) “Batıkent İlköğretim Okulu Sekizinci Sınıf Öğrencilerinde Mükemmeliyetçiliğin Akademik Başarıya Etkisi” adlı çalışmasında mükemmeliyetçiliğin akademik başarı üzerinde olumsuz bir etki yarattığının tespit etmiştir. Şirin’in (2011) “Mükemmeliyetçilikle İlgili Psikoeğitim Programının İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Düzeyleri ve Akademik Başarılarına Etkisi” adlı çalışmasında psikoeğitim programı ile mükemmeliyetçilik düzeyini minimuma indirerek akademik başarıyı yükseltmeyi amaçlamış ve çalışmanın sonucunda mükemmeliyetçilik tutumunun düşüşe geçmesiyle akademik başarının yükselmiş olduğu görülmüştür. Ancak bu durumunun sürdürülebilir yani uzun vadeli olmadığı ve mükemmeliyetçiliğin akademik başarı üzerinde etkili olmadığı tespit edilmiştir. Kaçmaz ve Yıldız Demirtaş ise “Özel Yetenekli Çocuklarda Öz- Düzenlemeli Öğrenme, Öz-Yeterlik ve Mükemmeliyetçilik” adlı araştırmalarında mükemmeliyetçiliğin negatif yönlerinin bir süzgeçten geçirilip, iyi yönlendirilebilirse olumlu bir tutum olabileceğini ve bireylerin içlerindeki saklı başarıları ortaya çıkarabileceğini düşünmektedir (Kaçmaz & Yıldız-Demirtaş, 2020). Karner Hutuleac ise “Perfectionism and Self- Handicapping in Adult Education” adlı çalışmasında mükemmeliyetçiliğin akademik başarı üzerinde olumsuz etki bıraktığını desteklemekte ve

mükemmeliyetçilik ve akademik başarı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu tespit etmektedir. Bununla birlikte mükemmeliyetçilik ve “kendini sabote etme” davranışı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu kanısını savunmaktadır (Karner-Hutuleac, 2014). Bu bağlamda farklı araştırmacılar çalışmalarında mükemmeliyetçiliğin akademik başarıya etkisi konusunda farklı sonuçlara ulaşmış olduğu görülmektedir. Bu durumun çalışılan evren örneklem farkından kaynaklandığı düşünülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlardan hareketle ileride yapılacak olan araştırmalara dönük öneriler yer almaktadır.

6.1. Sonuçlar

6.1.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Sonuç

Araştırmanın birinci alt amacı; Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algılarının ne düzeyde olduğunu belirlenmesidir. Araştırma sonucunda görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin yüksek olduğu ve görsel sanatlar ile mükemmeliyetçilik kavramları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

6.1.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Sonuç

Araştırmanın ikinci alt amacı; Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri cinsiyet faktörüne bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Araştırma sonucunda görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

6.1.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Sonuç

Araştırmanın üçüncü alt amacı; Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları sınıf düzeyine bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Araştırma sonucunda görsel sanatlar öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine bağlı olarak mükemmeliyetçilik tutumlarının değişmediği anlaşılmış ve bu iki kavram arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

6.1.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Sonuç

Araştırmanın dördüncü alt amacı; Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik algıları yaş faktörüne bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğidir. Araştırmanın sonucuna göre görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

6.1.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Sonuç

Araştırmanın beşinci alt amacı; Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığıdır. Araştırma sonucuna göre görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

6.2. Öneriler

6.2.1. Araştırmanın Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Araştırmada görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin yüksek olduğu ve görsel sanatlar ile mükemmeliyetçilik kavramları arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. Bu sonucun çıkmasında sanatın bireysel özellikleri harekete geçirmesinden ve öğretmen adaylarının kendilerine belli standartlar koymalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu kapsamda görsel sanatlar öğretmen adaylarının toplumsal beklentiler ve başkalarına yönelik tutumları çok yönlü bir bakış açısıyla incelenmesi önerilmektedir.

2. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri cinsiyet, sınıf ve yaş faktörüne bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği araştırma sonucunda görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın Türkiye genelinde görsel sanatlar öğretmen adaylarına uygulanarak çalışma grubunun genişletilmesi ve bu haliyle inceleme yapılması önerilmektedir.

3. Araştırmada görsel sanatlar öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bu bağlamda araştırma Türkiye genelinde görsel sanatlar öğretmen adaylarına uygulanarak çalışma grubunun genişletilmesi ve bu haliyle inceleme yapılması önerilmektedir.

6.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Trabzon Üniversitesi Görsel sanatlar öğretmen adayları ile yürütülen bu araştırmanın ülke çapında ele alınıp çalışma grubu genişletilerek daha kapsamlı olarak gerçekleştirileceği düşünülmektedir.

2. Çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinin diğer alt boyutları ile çok yönlü bir bakış açısıyla farklı araştırmalar yapılabileceği düşünülmektedir.

3. Öğretmen adaylarının Güzel Sanatlar Lisesi çıkışlı olup olmama durumu değişkeninin inceleneceği başka bir araştırma ile alana katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

7. KAYNAKLAR

- Adler, A. (2019). *Yaşamın anlam ve amacı* (K. Şipal, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Akça, E. (2020). *Üstün zekalı tanısı için başvuran ebeveynlerde mükemmeliyetçilik ve kaygı düzeyinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Akın, A. (2006). *Başarı amaç oryantasyonları ile bilişötesi farkındalık, ebeveyn tutumları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Akşid, F., & Şahin, C. (2011). Coğrafya öğretiminde aktif öğrenmenin akademik başarı ve tutum üzerine etkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 1-26.
- Aktan, S. (2012). *Öğrencilerin akademik başarısı, öz düzenleme becerisi, motivasyonu ve öğretmenlerin öğretim stilleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış doktora tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Akyüz, Y. (2015). *Türk eğitim tarihi* (27. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Alakuş, A. O., & Mercin, L. (2011). *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi* (2. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Altun, F., & Yazıcı, H. (2010). Öğrencilerin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler. *International Conference on New Trends in Education and their Implications*, 11, 534-539.
- Antony, M. M., & Swinson, R. P. (1998). *When perfect isn't good enough: strategies for coping with perfectionism*. Oakland, CA: New Harbinger Publication.
- Antony, M. M., & Swinson, R. P. (2000). *Mükemmeliyetçilik dost sandığımız düşman* (A. Açıkgöz, Çev.). İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.
- Arıkan, R. (2018). Anket yöntemi üzerinde bir değerlendirme. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 97-159.
- Arthur, N., & Hayward, L. (1997). Ortaöğretim sonrası öğrencilerde mükemmeliyetçilik, akademik başarı standartları ve duygusal sıkıntı arasındaki ilişkiler. *Üniversite Öğrenci Gelişim Dergisi*, 38(6), 622-632.
- Atalay, M. C., & Diğler, M. (2014). *Güzel sanatlar fakültelerinde eğitim ve öğretim alan öğrencilerin görsel algıları ve estetik beğenileri* (Araştırma Raporu NKUBAP.00.18.AR.13.01). Tekirdağ: Namık Kemal Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi.
- Atmaca, A. E. (2008). Toplumsal yaşamda sanat eğitiminin gerekliliği ve medyanın rolü. *Aile ve Toplum Eğitim- Kültür ve Araştırma Dergisi*, 4(15), 21-28.
- Ayaydın, A. (2015). *Çoklu zekâ tabanlı görsel sanatlar eğitimi* (2. bs.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bahçekapılı, E., & Karaman, S. (2015). Uzaktan eğitimde kişilik özellikleri ve akademik başarı: Bir Literatür İncelemesi. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 4(3), 26-34.

- Balkıs, M., & Duru, E. (2010). Akademik erteleme eğilimi, akademik başarı ilişkisinde genel ve performans benlik saygısının rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 159-170.
- Baltacı, H., & Eker, M. (2019). Türkiye’de ilk ve ortaokul öğrencilerinin yaratıcılıklarının geliştirilmesinde Görsel Sanatlar Eğitiminin Önemi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1089-1102.
- Baltacıoğlu, İ. H. (1931). *Resim ve terbiye*. İstanbul: Kanaat Kütüphanesi.
- Baltacıoğlu, İ. H. (1983). Kalkınma felsefesi. *Yeni Adam*, 921, 52-53.
- Başak, R. (2012). Perfectionist attitudes of artistically talented students in the art classroom. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 46, 5010-5014.
- Bayram, S. B. (2016). *Ergenlerin mükemmeliyetçilik özellikleri ve akademik alanda arzuların ertelenmesi ile akademik stres arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Benk, A. (2006). *Üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçilik özelliğinin psikolojik belirtilerle ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Berger, J. (2018). *Görme biçimleri* (28. bs.). İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Berk, N., & Gezer, H. (1973). *50 yılın Türk resim ve heykeli* (1. bs.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Besser, A., Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2004). Perfectionism, cognition and affect in response to performance failure vs. success. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 22(4), 297-324.
- Bingöl, Y. (1983). Bauhaus ve endüstriyel gelişmenin sanat eğitime etkileri. *Boyut Plastik Sanatlar Dergisi*, 2(17), 25-31.
- Burnam, A., Komarraju, M., Hamel, R., & Nadler, D. R. (2014). Do adaptive perfectionism and self-determined motivation reduce academic procrastination?. *Learning and Individual Differences*, 36, 165-172.
- Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi* (3. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyükbayraktar, Ç. (2011). *Üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçilik ve öfke ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Camadan, F., & Yüksel, G. (2012). Perfectionism among turkish secondary students. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11(3), 701-714.
- Cebraioğlu, Ö. (2011). *Sanat eğitiminde resim tekniklerinin ortak kullanımı ve yaratıcılığa etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Cevizci, A. (2010). *Eğitim sözlüğü* (1. bs.). İstanbul: Say Yayınları.
- Cırcır, B. (2006). *Öğretmen adaylarının denetim odakları ve mükemmeliyetçilik tutumlarının bazı özellik niteliklerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Coşkunsu-Başer, S. (2007). *Batıkent ilköğretim okulu sekizinci sınıf öğrencilerinde mükemmeliyetçiliğin akademik başarıya etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Cömert, M. (2002, Mayıs). *Yaparak yaşayarak öğrenme. Türkiye’de sanat eğitimi ve öğretmen yetiştirme*. Gazi Üniversitesi Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çellek, T. (2003). Sanat ve bilim eğitiminde yaratıcılık. *Pivolka Dergisi*, 2(8), 4-11.
- Çepni, S. (2014). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (7. bs.). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Demirci, E., Çepikkurt, F., Kızıldağ-Kale, E., & Güler, E. (2018). Öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik ve öfke eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(1), 106-121.
- Dilmaç, O. (2010). 1914-1940 yılları arasında avrupa’da eğitim alan sanatçılarımızın ülkemizdeki sanat eğitimine katkıları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(23), 63-78.
- Diñçeli, D. (2020). Yaratıcılık ve sanat. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 8(1), 43-55.
- Ekiz, D. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (5. bs.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erinç, S. M. (2009). *Sanat sosyolojisine giriş* (1. bs.). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Erkan, D. (2019). *Görsel sanatlar eğitimi alan öğretmen adaylarının kişiliklerine göre eleştirel düşünme becerilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Freud (2020). *Ego ve id* (S. Ceyhan-Gülsay, Çev.). İstanbul: Oda Yayınları.
- Gedik, A. (2017). Sanat musahabeleri: guyau’nun sanat hakkındaki eserlerinden parçalar ‘art conversations: parts from guyau’s works about art’ (Osmanlı Türkçesi’nden Transkripsiyon-Transcription From Ottoman Turkish), *Art- Sanat Dergisi*, 7, 395-428.
- Genç, M. A. (2013). *Üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde disiplinlerarası öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesi (Konya bilsem örneği)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Goleman, D., Kaufman, P., & Ray, M. (1992). Yaratıcılık sanatı. *Bugün Psikoloji Dergisi*, 25(2), 40-47.
- Gombrich, E. H. (1994). *Sanatın öyküsü* (E. Erduran & Ö. Erduran, Çev.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Greenspon, T. S. (2000). “Sağlıklı mükemmeliyetçilik” bir tezattır!: mükemmeliyetçiliğin psikolojisi ve bilim sosyolojisi üzerine düşünceler. *Ortaöğretim Üstün Zekalılar Eğitimi Dergisi*, 11(4), 197-208.
- Hagman, G. (2009). Art and self: a new psychoanalytic perspective on creativity and aesthetic experience. *Annals of The New York Academy of Sciences*, 1159(1), 164-173.
- Hamarta, E., & Demirbaş, E. (2009). Lise öğrencilerinin utangaçlık ve benlik saygılarının fonksiyonel olmayan tutumlar açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 239-247.
- Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1991). Dimensions of perfectionism in unipolar depression. *Journal of Abnormal Psychology*, 100(1), 98-101.
- Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1991). Perfectionism in the self and social contexts: C-conceptualization, assessment and association with psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(3), 456-470.
- Horney, K. (1945). *Our inner conflicts: A constructive theory of neurosis*. New York: Norton.

- Hurka, T. (1993). *Mükemmeliyetçilik*. Oxford: Oxford University Press.
- İlhan, A. Ç. (1994). Üniversitelerde sanat eğitiminin gerekliliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 27(1), 173-183.
- İpşişoğlu, N., & İpşişoğlu, M. (2017). *Sanatta devrim* (6. bs.). İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Kaçmaz, N., & Yıldız-Demirtaş, V. (2020). Özel yetenekli çocuklarda öz- düzenlemeli öğrenme, öz- yeterlik ve mükemmeliyetçilik. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 389-404.
- Karge, H. (2013). Projecting the future in german art historiography of the nineteenth century: Franz Kugler, Karl Schnaase And Gottfried Semper. *Journal of Art Historiography*, 9, 1-26.
- Karip, E. (Ed.). (2014). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karner-Hutuleac, A. (2014). Perfectionism and self- handicapping in adult education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 142, 434-438.
- Kaya, İ. (2007). Ülkemizde sanat eğitimi sorunları. *Sanat Dergisi*, 11, 149-151.
- Keçeli-Kaysılı, B. (2008). Akademik başarının arttırılmasında aile katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9(1), 69-83.
- Kenç, M. F., & Oktay, B. (2002). Akademik benlik kavramı ve akademik başarı arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 27(124), 71-79.
- Kocabıykoğlu-Boduroğlu, S. (2010). *Türk sanat eğitiminin tarihsel gelişimi ve Bauhaus ekolünün türk sanat eğitimine yansımaları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kol, K. (2020). *Olumlu olumsuz mükemmeliyetçilik ile ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Köy Enstitüleri Kanunu. (1940). T. C. Resmî Gazete, 4491, 22 Nisan 1940.
- Kutup, N. (2010, Şubat). *İnternet ve sanat, yeni medya ve net. Art. 10 – XII. Akademik Bilişim Kongre’* sinde sunulmuş bildiri, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Leana-Taşçılar, M. Z., & Kanlı, E. (2014). Investigation of perfectionism and self- esteem scores of gifted and average students. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(2), 1- 20.
- Mayer, R. E. (2011). *Intelligence and achievement*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mercin, L., & Alakuş, A. O. (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20.
- Odacı, H. , Kalkan, M., & Çikrikçi, Ö. (2017). Akademik mükemmeliyetçilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 353-366.
- Okutan, M. (2014). *Öğretmenlik sanatı* (4. bs.). Trabzon: Ra Kitabevi Yayınları.
- Oral, M. (1999). *Üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçilik boyutları, stresli canlı olaylar ve depresif belirtiler arasındaki ilişki ‘Diatez- Stres Depresyon Modeli Testi’* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ötgün, C. (2009). Sanat yapıtına yaklaşım biçimleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 159-178.

- Özbay, Y., & Erkan, S. (Ed.). (2015). *Eğitim psikolojisi* (5. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Özbek, M. (2018). *Dünden bugüne insan* (3. bs.). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Özer, A., & Altun, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme nedenleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 45-72.
- Özgüngör, S., & Kapıkıran, Ş. (2008). Güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin motivasyon ve başarı düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 47-60.
- Özkal, N., & Çetingöz, D. (2006). Akademik başarı, cinsiyet, tutum ve öğrenme stratejilerinin kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 46(46), 259-275.
- Özmen, A. F. (2015). *Dijital baskı teknolojilerinin resim sanatındaki yeri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Özsoy, V. (2015). *Görsel sanatlar eğitimi* (3. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Özsoy, V., & Mamur, N. (2019). *Görsel sanatlar öğrenme ve öğretim yaklaşımları* (1. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Özyurt-Uysal, Y. A. (2019). *Öğretmenlerin mükemmeliyetçilik ve öz- duyarlık düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Pacht, A. R. (1984). Reflections on perfectionism. *American Psychologist*, 39, 386-390.
- Pirinççi, L. N. (2009). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Platon (2019). *Devlet* (K. Çetinoğlu, Çev.). İstanbul: İskele Yayıncılık.
- Platon (2019). *Sokrates'in savunması* (K. Çetinoğlu, Çev.). İstanbul: İskele Yayıncılık.
- Rice, K. G., Ashby, J. S., & Slaney, R. B. (1998). Self- esteem as a mediator between perfectionism and depression: A structural equations analysis. *Journal of Counseling Psychology*, 45(3), 304-314.
- San, İ. (2010). *Sanat eğitimi kuramları* (3. bs.). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- San, İ. (2019). *Sanat ve eğitim* (5. bs.). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Sapmaz, F. (2006). *Üniversite öğrencilerinin uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçilik özelliklerinin psikolojik belirti düzeyleri açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Saracaloğlu, A. S., Saygı, C., Yenice, N., & Altın, M. (2016). Müzik ve sınıf öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçilik ve duygusal zekâ düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 70-89.
- Sarıkaya, M. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçilik ve öz-yeterlik inançlarına göre müzik performans kaygılarının yordanması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sarıkaya, M. (2019). Müzik öğretmenliği lisans eğitiminde mükemmeliyetçi tutumların incelenmesi. *Fine Arts (NWSAFA)*, 14(4), 254-260.

- Slade, P. D., & Owens, R. G. (1998). A dual process model of perfectionism based on reinforcement theory. *Behavior Modification*, 22(3), 372-390.
- Slaney, R. B., Mobley, M., Trippi, J., Ashby, J. S., & Johnson, D. (1996). *The almost perfect scale-revised unpublished manuscript*. Pennsylvania: Pennsylvania State University at University Park.
- Stoeber, J. (2012). Perfectionism and performance. In S. M. Murphy (Ed.), *Oxford handbook of sport and performance psychology* (pp. 294-306). Oxford: Oxford University Press.
- Stoeber, J., & Otto, K. (2006). Positive conceptions of perfectionism: Approaches, evidence, challenges. *Personality and Social Psychology Review*, 10(4), 295-319.
- Şahin, D., & Yağcı, M. M. (2012). Bireyin toplumsallaşma sürecinde sanat eğitiminin önemi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 273- 277.
- Şirin, A. B. (2011). *Mükemmeliyetçilikle ilgili psikoeğitim programının ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ve akademik başarılarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tekin-Bender, M. (2006). *Resim-iş eğitimi öğrencilerinde duygusal zekâ ve yaratıcılık ilişkileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Telli, H. (1980). Yaratıcılığın geliştirilmesinde sanat eğitiminin önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 5(27), 29-32.
- Tolstoy, L. N. (2019). *Sanat nedir?* (M. Beyhan, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Tuncer, B., & Voltan-Acar, N. (2006). Kaygı düzeylerinin farklı üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin mükemmeliyetçilik özelliklerinin incelenmesi. *Kriz Dergisi*, 14(2), 1-15.
- Tunç, A. Z. (2009). Köy enstitülerinde sanat eğitimi ve dönemin yöneticilerinin sanata yaklaşımları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 30-34.
- Turani, A. (2014). *Dünya sanat tarihi* (14. bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Türk Dil Kurumu [TDK]. (2006). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Türk Dil Kurumu [TDK]. (2019). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Ulu-Kalın, Ö. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarında mükemmeliyetçilik. *Studiens in Educational Research and Development*, 4(1), 1-25.
- Ünal, M. (2013). *Lise öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin bazı değişkenler açısından yordanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ünver, E. (2016). Neden ve nasıl sanat eğitimi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 5(23), 865- 878.
- Üstünipek, M., & Üstünipek, Ş. (2012). *Sanat tarihine giriş* (1. bs.). İstanbul: Artes Yayınları.
- Yay, B. (2020). *Üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yazar, T., Aslan, T., & Şener, S. (2014). Sanat eğitimi sorunu olarak ülkemizde ilk ve orta öğretim kurumlarında sanat eğitimine olan ilgisizlik sebepleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 593-605.
- Yeşilyaprak, B. (2019). *Eğitimde rehberlik hizmetleri* (28. bs.). Ankara: Nobel Akademi Yayınları.

- Yıldırım, İ., Gençtanırım, D., Yalçın, İ., & Baydan, Y. (2008). Sınav kaygısının yordayıcıları olarak akademik başarı, mükemmeliyetçilik ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 287-296.
- Yılmaz, M., Taşkesen, O., & Taşkesen, S. (2016). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin bazı değişkenlere göre akademik motivasyonları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1056-1072.
- Yolcu, E. (2018). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri* (3. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yücel, C., & Şen, Ü. S. (2019). Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ve akademik erteleme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(3), 1007-1032.
- Zengin, M. (2019). *Üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçilik bilişsel duygu düzenleme stratejileri ve kaygı arasındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

8. EKLER

Ek 1. Demografik Bilgi Formu ve Mükemmeliyetçilik Ölçeği Maddeleri

Değerli Katılımcı;

Bu araştırmada, Görsel Sanatlar Öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin akademik başarılarına etkisi incelenecektir. Çalışmamız ilk olarak demografik bilgileri içeren birkaç soru ve ardından çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinden oluşmaktadır. Aşağıda size yöneltilen ifadeleri samimiyetle cevaplamamız ve ölçeğin her bir maddesini işaretlemeniz çalışmamın değerlendirilmesinde önem taşımaktadır. Araştırmamıza göstereceğiniz ilgi ve katılımınız için teşekkür ederiz.

Tez Danışmanı

Araştırmacı

Dr. Öğretim Üyesi Seda LİMAN TURAN

Emine KUTLU

Bölüm 1

Size uygun olan ifadenin kutusunu (X) ile işaretlemeniz yeterlidir.

Cinsiyetiniz	: Kadın ( )	Erkek ( )		
Yaşınız	:			
Sınıfınız	: 1. Sınıf ( )	2. Sınıf ( )	3. Sınıf ( )	4. Sınıf ( )
Akademik Başarı Puanınız	: 0- 2.40 ( )	2.41- 3.00 ( )	3.01- 3.50 ( )	3.51 ve üstü ( )

Bölüm 2

Bu bölüm 15 ifadeden oluşmaktadır. Lütfen size en uygun kutucuğu işaretleyiniz

Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği Maddeleri	Hiç Katılmıyorum			Karar sızım	Tamamen Katılıyorum		
	1	2	3	4	5	6	7
1. Bir iş üzerinde çalıştığımda kusursuz olana kadar rahatlayamam							
2. Amaçlarımdan bir tanesi yaptığım her işte mükemmel olmaktır							
3. İşlerimde asla mükemmelliği hedeflemem							
4. Nadiren mükemmel olma ihtiyacı duyarım							
5. Olabildiğim kadar mükemmel olmaya çalışırım							
6. Giriştiğim her işte mükemmel olmam çok önemlidir							
7. Yaptığım her işte en iyi olmaya çalışırım							
8. Kendim için mükemmelden daha azını kabul edemem							
9. Yaptığım işte hata bulmak beni huzursuz eder							
10. Hedeflerimi belirlemede mükemmeliyetçiyimdir							
11. Her zaman yapabileceğim en iyisini yapmaya çalışmalıyım							
12. Kendim için yüksek hedeflerim yoktur							
13. Yaptığım her şeyde en iyi olmak zorunda değilim							
14. Kendim için yüksek standartlar koyarım							
15. Okulda veya işte her zaman başarılı olmalıyım							

Ek 2. Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (ÇBMÖ)

Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği	HİÇ KATILMIYORUM				TAMAMEN KATILIYORUM			
	1	2	3	4	5	6	7	
1. Bir iş üzerinde çalıştığımda kusursuz olana kadar rahatlayamam								
2. Genelde kişileri, kolay pes ettikleri için eleştiririm								
3. Yakınlarımla başarılı olmaları gerekmez								
4. En iyisinden aşağısına razı oldukları için arkadaşlarımı nadiren eleştiririm								
5. Başkalarının benden beklentilerini karşılamakta güçlük çekerim								
6. Amaçlarımdan bir tanesi yaptığım her işte mükemmel olmaktı								
7. Başkalarının yaptığı her şey en iyi kalitede olmalıdır								
8. İşlerimde asla mükemmelliği hedeflemem								
9. Çevremdekiler benim de hata yapabileceğimi kolaylıkla kabullenirler								
10. Bir yakınımın yapabileceğinin en iyisini yapmamış olmasını önemli görmem								
11. Bir işi ne kadar iyi yaparsam çevremdekiler daha da iyisini yapmamı beklerler								
12. Nadiren mükemmel olma ihtiyacı duyarım								
13. Yaptığım bir şey kusursuz değilse çevremdekiler tarafından yetersiz bulunur								
14. Olabildiğim kadar mükemmel olmaya çalışırım								
15. Giriştiğim her işte mükemmel olmam çok önemlidir								
16. Benim için önemli olan insanlardan beklentilerim yüksektir								
17. Yaptığım her işte en iyi olmaya çalışırım								
18. Çevremdekiler yaptığım her şeyde başarılı olmamı beklerler								
19. Çevremdeki insanlar için çok yüksek standartlarım yoktur								
20. Kendim için mükemmelden daha azını kabul edemem								
21. Her konuda üstün başarı göstermesem de başkaları benden hoşlanacaktır								
22. Kendilerini geliştirmek için uğraşmayan kişilerle ilgilenmem								
23. Yaptığım işte hata bulmak beni huzursuz eder								
24. Arkadaşlarımdan çok şey beklemem								
25. Başarı, başkalarını memnun etmek için daha da çok								

çalışmam gerektiği anlamına gelir							
26. Birisinden bir şey yapmasını istersem, işin yapılmasını beklerim							
27. Yakınlarımla hata yapmasını görmeye tahammül edemem							
28. Hedeflerimi belirlemede mükemmeliyetçiyimdir							
29. Değer verdiğim insanlar beni hiçbir zaman hayal kırıklığına uğratmamalıdır							
30. Başarısız olduğum zaman bile başkaları yeterli olduğumu düşünürler							
31. Başkalarının benden çok şey beklediğini düşünüyorum							
32. Her zaman yapabileceğimin en iyisini yapmaya çalışmalıyım							
33. Bana göstermeseler bile, hata yaptığım zaman diğer insanlar çok bozulurlar							
34. Yaptığım her şeyde en iyi olmak zorunda değilim							
35. Ailem benden mükemmel olmamı bekler							
36. Kendim için yüksek hedeflerim yoktur							
37. Annem ve babam nadiren hayatımın her alanında en başarılı olmamı beklerler							
38. Sıradan insanlara saygı duyarım							
39. İnsanlar benden mükemmelden aşağısını kabul etmezler							
40. Kendim için yüksek standartlar koyarım							
41. İnsanlar benden verebileceğimden fazlasını beklerler							
42. Okulda veya işte her zaman başarılı olmalıyım							
43. Bir arkadaşımın elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışmaması benim için önemli değildir							
44. Hata yapsam bile, etrafımdaki insanlar yeterli ve becerikli olduğumu düşünürler							
45. Başkalarının yaptığı her şeyde üstün başarı göstermelerini nadiren beklerim							

Ek 3. Veri Toplama Aracının Kullanım İzni

TRABZON
ÜNİVERSİTESİ

tr>

Çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinin kullanılma izin isteği

3 ileti

3 Nisan 2021 08:43

Hocam merhabalar, öncelikle kendimi tanıtayım;

İsmim Emine KUTLU, Trabzon Üniversitesi/ Resim İş Eğitimi alanında yüksek lisans yapmakta olup şuan tez aşamasındayım.

Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Mükemmeliyetçilik Düzeylerinin Akademik Başarılarına Etkisi konulu araştırmamı yine Trabzon Üniversitesinde Resim İş Eğitimi alanında öğrenim görmekte olan 1. 2. 3. ve 4. Sınıf öğrencileri ile yürütmeyi planladığım araştırmamda sizin türkçeye uyarlamış olduğunuz 1999 tarihli "Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeğini" izniniz olursa kullanmak istiyorum.

Cevabınızı bekliyorum hocam iyi günler.

4 Nisan 2021 22:13

Merhaba Emine hocam,

türkçe uyarlaması tarafımdan yapılan Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeğini yapacağınız çalışmada kullanmanızda herhangi bir sakınca yoktur.

Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

Muradiye ORAL

Uzman Psikolog

İ

İ

4 Nisan 2021 22:21

Teşekkürler hocam size de kolay gelsin.

Ek 4. Etik Kurul Onay Belgesi

T.C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : E-81614018-000-391
Konu : Etik Kurul Belgesi

21.04.2021

Sayın Emine KUTLU
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Öğrencisi

"Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Mükemmeliyetçilik Düzeylerinin Akademik Başarılarına Etkisi" adlı yüksek lisans tezi çalışmanız için gerekli olan Etik Kurul incelemesi Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından yapılmış olup, çalışmanıza onay verilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Prof. Dr. Atilla ÇİMER
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek : Tutanak (2 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : eeee202d2ebd

Belge Takip Adresi: <http://ebys.trabzon.edu.tr/EBYS/eimz.adogrulama>

Trabzon Üniversitesi Rektörlüğü, Söğütlü Mah. Adnan Kahveci Bulvarı,
61335 – Akçaabat-Trabzon / TÜRKİYE
Telefon No :0 (462) 455 10 19 Faks No :0 (462) 455 24 72
e-Posta : Internet.Adresi:http://www.trabzon.edu.tr/
Kep Adresi:trabzonuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için : KEBİRE OSMAN

Dahili: 1016

9. ÖZGEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

**** yılında ***** doğdu. İlk ve Orta Öğrenimini Prof. İhsan Koz İlköğretim Okulu'nda tamamladı. Ortaokul son sınıfta iken resim öğretmeninin yeteneğini fark etmesi ile Güzel Sanatlar Lisesi'nde eğitim alabilmek adına resim alanında çalışmaya başladı. Ardından Trabzon Akçaabat Güzel Sanatlar Lisesini asil olarak kazandı. Burada birçok yarışmaya katıldı. Lise öğrenimini tamamladıktan sonra 2015 yılında derece ile kazandığı Karadeniz Teknik Üniversitesi Resim- İş Öğretmenliği Bölümünü yine 2019 yılında derece ile tamamladı. Üniversitede eğitimine devam ederken yarışma ve karma sergilere katıldı. Aynı dönemde arkadaşları ile birlikte "Bimelce" adlı bir sanatsal faaliyet grubu kurdu. Bu grup bünyesinde sanat tarihi ve resim üzerine farklı sosyal platformlarda eğitici içerikler üretti. Aynı yıl Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans eğitimi sınavlarına girdi. Yüksek lisans mülakatı sonuçları ile birinci olarak bölümde okumaya hak kazandı. Yüksek lisans ders döneminde karma sergilere katıldı. Devam ettiği bölümde özellikle akrilik boya resimler, baskı ve karakalem portre üzerine çalışmalar yaptı.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres: *****

E-mail: *****

Telefon: *****